

GAZETELERDE POLİS İNTİHAR HABERLERİNİN SUNUMU¹

PUBLICATION OF POLICE SUICIDES IN NEWSPAPERS

Fatih M. HARMANCI²

Muammer BUÇAK³

Erdoğan GÜLTEKİN⁴

Murat GÜLDİBİ⁵

Öz

Bu çalışma ile Türkiye genelinde yayın yapan gazetelerde polislerin karışmış olduğu intihar konulu haber ve yazıların sunumunda etik ilkelere uyulup uyulmadığının belirlenmesi ve gazetelerde yer alan haberler ile intiharlar arasında bir ilişki olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır. Araştırmada yöntem olarak 2013 yılında Türkiye genelinde günlük yayın yapan tüm gazetelerinin taranması sonucunda elde edilen haber metinleri içerik çözümlemesi yoluyla incelenmiştir. Araştırma sonucunda ulusal basında yer alan ve polislerin karışmış olduğu intihar ve intihar girişimi konulu haberlerin sunumunda Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlemiş olduğu etik ilkelere uymada sorunlar olduğu bulunmuştur. Tirajı daha fazla olan gazetelerin etik ihlalleri daha fazla gerçekleştirdikleri, ihlallerin oluşmasında ajansların ve kamuoyunu meşgul eden intihar vakalarının sürekli verilmesinin etkili olduğu görülmüştür. Ayrıca zaman serisi grafiği ile elde edilen verilerde bazı intihar vakalarının daha önce yaşanmış intihar haberlerinin hemen ardından meydana geldiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Polis intiharları, gazete, medya, taklit intihar, Werther etkisi.

Abstract

The purpose of the study is to determine whether the ethical rules have been considered by the national newspapers at the publication when the police news is involved in suicide cases or not. This review also targets to examine the relationship between the publicized news and the police suicides. At the study methodology, the all released news was scanned by using content analysis technique by taking into account of all nationwide daily newspapers for 2013. In conclusion; the publicized police relevant news, which are about to suicide and attempt of suicide, were found problematic in obeying the ethical rules of the World Health Organization. The most circulated newspapers were found the more violator of ethical considerations. The role of the news agencies and the persistence of the news dissemination which occupies the public agenda in suicide cases were found effectual in occurrence of the violations as well. Besides; when time series analysis is used, some of the suicides were captured immediately after the news had been publicized.

Key Words: Police suicide, newspaper, media, copycat suicide, Werther effect.

¹Bu çalışmanın araştırmanın amacına uygun olarak kamuoyu önünde tartışılmaması, basında yer almaması ve sadece bilimsel ve mesleki iyileştirme çalışmalarında kullanılması yazar tarafından rica olunur.

² Dr., Polis Akademisi Başkanlığı Güvenlik Bilimleri Fakültesi, fatihharmanci@hotmail.com

³ Dr., Emniyet Genel Müdürlüğü, muammer.bucak@egm.gov.tr

⁴ Yrd.Doç.Dr., Polis Akademisi Başkanlığı Şükrü Balcı Polis meslek Yüksek Okulu, ergultekin@yahoo.com

⁵ Emniyet Genel Müdürlüğü, murat.gldibi@egm.gov.tr

Giriş

Medya, her türlü bilgiyi kişilere ve topluma aktaran, eğlence, bilgi ve eğitim gibi temel sorumluluklara sahip işitsel, görsel ve hem işitsel hem görsel araçlar olarak tanımlanabilir. Medya; bireyin ve toplumun davranışlarını, değer yargılarını, tutum ve görüşlerini şekillendirebilen, doğrudan veya dolaylı olarak etkileyebilen önemli bir araçtır. Medyanın insan davranışı üzerinde sahip olduğu etki, eğer dikkat edilmezse olumsuz sonuçlar doğurabilmekte, insanları olumsuz düşünce ve davranışlara sevk edebilmektedir. Bunun en iyi örneğini günümüzde medyada yer alan intihar haberlerinde görmekteyiz.

Günümüzde intihar haberlerinin toplumda meydana getirdiği olumsuz etki ile ilgili birçok araştırma yapılmakta, bu konuda çeşitli yazılar yazılmaktadır. Örnek vermek gerekirse “2005 ve 2008 Yıllarında Ulusal Basında Yer Alan İntihar Ya Da İntihar Girişimi Konulu Haberlerde Yer Alan Etik Sorunlar” konulu araştırma; medyanın bu konudaki olumsuz etkileri ile ilgili önemli tespitlerde bulunmaktadır. Araştırma bulguları; medyanın (araştırmaya konu olan medya araçları) intihar vakalarını kamunun yoğun ilgisini çekecek bir formatta, özendirici bir üslupla ve romantize ederek sunduğunu göstermektedir. İlgili araştırmanın konu ile ilgili genel değerlendirmesine göre ise; Türkiye’de medya çalışanları intihar/intihar girişimi konulu haberlerde hukuki ve etik kurallara yeterince uymamakta ve bu durum ise toplumsal açıdan önemli sorunlara yol açmaktadır (Şavur, Aygün Cengiz ve Karakuş, 2012:1). Tabi bu durum sadece Türk toplumu açısından değil, diğer toplumlar açısından da sorun teşkil edebilmektedir. Nitekim Japonya’da 1986 yılında gençler arasında görülen seri intihar olayları bu durumu kanıtlar niteliktedir (Kosky,Eshkevari, Goldneyand Hassan, 1998:121). Burada üzerinde durulması gereken husus; medyanın sahip olduğu gücün toplum açısından ne gibi olumsuz sonuçlar doğurabileceğidir. Medyanın bu konuda göstereceği etik duyarlılık toplumsal açıdan gerçekten önem arz etmektedir. Dünya Sağlık Örgütü’nün yayınlamış olduğu etik ilkeler; bu konuda gerçekten önemli bir referans kaynağıdır (World HealthOrganization, 2008:3). Çalışmamızın ilerleyen bölümlerinde Dünya Sağlık Örgütü’nün yayınlamış olduğu etik ilkeler ayrıntılı olarak ele alınacaktır.

Bu çalışma; yukarıda da bahsedildiği üzere medyanın intihar/intihar girişimi haberlerini sunumu ile toplumun bu davranışa özendirilmesi arasındaki ilişkiyi konu edinmektedir. Çalışmamızda intihar davranışı farklı boyutlarıyla ele alınmış ve konumuz ile ilgili olarak ‘Werther etkisi’ ve taklit intihar kavramlarına açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Medyada intihar haberlerinin sunumu ile ilgili yapılan çeşitli araştırmalara yer verilmiş ve sonrasında mevcut durum; Emniyet Teşkilatı açısından ele alınarak konu ile ilgili sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

1. İntihar Davranışı

İntihar, kelime olarak Arapça’da kurban anlamına gelen ‘nahr’ kelimesinden meydana gelmiştir. Zamanla ‘kendini katletme’ ifadesinin yerine kullanılmaya başlanan intihar kelimesi; aynı zamanda öz kıyım olarak da ifade edilmektedir.

İntihar; kişinin isteyerek ve kasıtlı olarak yaptığı kendine zarar verme davranışı olarak tanımlanabilir (İnce, 2007:18). Farklı bir tanıma göre ise intihar;bireyin ruhsal, bedensel veya sosyal bir acıdan kurtulmak amacıyla bilinçli olarak yaşamına son vermesidir (Çetingüç ve Büyükçakır, 1994:247).

Çalışmamız; toplumsal bir vaka olan taklit intihar davranışını konu edindiğinden intihar kavramını sosyolojik açıdan da incelemekte yarar vardır. İntihar kavramını sosyolojik açıdan ele alan

en önemli kuramcılardan birisi Durkheim'dir. Toplumsal yönelimli kuramına göre Durkheim; intiharı salt toplumsal bir olgu olarak incelemiştir. Ona göre intihar; birey ile toplum arasındaki ilişki bozukluğundan, çatışmalardan kaynaklanmaktadır. Topluma bağlılık oranı yüksek olan bireylerin diğerlerine oranla intihar eğiliminin daha düşük olduğunu ileri sürmüştür. Ayrıca toplumsal değerlerin zayıfladığı ve zarar gördüğü dönemlerde intihar vakalarında artışların meydana geldiğini belirtmiştir (Durkheim, 1979:351; Demirel Özsoy ve Eşel, 2003:180). Durkheim'in toplumsal yönelimli kuramı; intihar davranışının toplumsal açıdan açıklanması bakımından gerçekten değerli bir çalışmadır. Özellikle toplumsal değerlerin zayıflaması ile intihar davranışı arasında var olan ilişki; çalışmamız açısından ele alınması gereken bir olgudur. Zira toplum üzerinde önemli bir etkiye sahip olan medya; toplumsal değerlere yön verme açısından büyük bir güce sahiptir. Eğer medya ahlaki açıdan yapıcı değil tahrip edici bir anlayış ile hareket ederse toplumsal değerlerin zayıflaması kaçınılmaz olur. Çalışmamızı bu kapsamda değerlendirdiğimizde Durkheim'in tespitleri gerçekten yerindedir.

2. Taklit İntihar Davranışı

'Wertheretkisi', bir intihar olayının medya vb. kaynaklar aracılığı ile tasvir edilerek topluma yansıtılması ve özendirilmesi sonucunda insanların bu davranışı (intihar) taklit etmesi ve intihara yönelmesi olarak tanımlanabilir (O'Connor, Plattand, Gordon, 2011:532). 'Werther etkisi' terimi; Goethe'nin 1774 yılında Almanya'da yayınladığı "Genç Werther'in Acıları" isimli kitabından esinlenilerek literatüre uyarlanan bir ifadedir. Goethe; 'Genç Werther'in Acıları' adlı romanında Werther adında aşk acısı çeken bir gencin intihara kadar uzanan hikâyesini konu edinmiştir. Romanın yayınlanmasından bir süre sonra Avrupa'da gençler arasında görülmeye başlayan intihar salgını, intiharın toplum üzerinde iletişim araçlarıyla nasıl yaygınlaşabileceğini gösteren bir olay olarak tarihe geçmiştir. Romanın ana karakteri Werther'in intihar şeklini birebir uygulayarak intihar eden gençlerin sayısındaki artış, Avrupa'nın pek çok yerinde romanın yasaklanmasına neden olmuştur (Gould, Jamieson ve Romer, 2003:2).

'Genç Werther'in Acıları' adlı roman ve romanın meydana getirdiği etki (Werther etkisi); intihar davranışının sosyolojik boyutunu gözler önüne seren önemli bir toplumsal vakadır. Romanın ardından yaşanan seri intiharlar; intihar davranışına toplumun özendirilmesi anlamında bilinen ilk örneklerdendir. Ayrıca geçmişten günümüze çeşitli toplumlarda yaşanan birçok seri intihar vakası bu etkiyi kanıtlar niteliktedir.

'Werther etkisi' olarak adlandırılan olumsuz etki ve özendirme neticesinde meydana gelen intiharlara taklit intihar (copycatsuicide)" denilmektedir. Taklit intihar, kitle iletişim araçları vb. kaynaklar vasıtası ile toplumun bilgisine sunulan bir intihar olayının insanlar üzerinde özendirici (bulaşıcı) bir etki oluşturması sonucu benzer yöntemlerde intihar vakalarının meydana gelmesi durumudur (Wertheimer, 2004:8). Özellikle basında intihar ve intihar girişimi haberlerinin çok sık olarak yer alması, intihar davranışının cesur bir davranış veya bir çözüm yolu olarak gösterilmesi, olayın romantize edilmesi, resimlerin kullanılması, intihar yönteminin anlatılması vb. haber sunumları toplumu taklit intihar davranışına yöneltmektedir.

İnsanların taklit intihardavranışına yönelmesi ile toplumda seri intihar vakaları meydana gelebilmektedir. Medyada yer alan bir intihar; bu konuda tetikleyici bir rol oynayabilmektedir (Evans ve Farberow, 2003:50). Bu duruma Japonya'da 1986 yılında yaşanan seri intiharlar (suicidecluster) örnek olarak gösterilebilir. Japonya Ulusal Polis Ajansı'nın 1992 yılında istatistikî verilerden yararlanarak yayınladığı bir çalışmaya göre; 1986 yılında ülkede gençler arasındaki intihar vakalarında artış gözlemlenmiştir. İntihar olaylarındaki artışın sebebi incelendiğinde ise; bu süreçte yaşanan iki önemli olayın etkili olduğu belirlenmiştir. Bu dönemde öncelikle 14 yaşında bir lise öğrencisi intihar

etmiştir. Bu olay; medyada duygusal, romantize edilmiş bir şekilde sunulmuş ve bu durum toplumda taklit intihar davranışını özendirici (özellikle aynı yaş grubunu) bir nitelik sergilemiştir. Ayrıca aynı yıl, ülkenin ünlü pop şarkıcılarından YukikoOkada'nın intiharı gerçekleşmiştir. Olayın ardından iki hafta içerisinde 30'dan fazla genç intihar etmiştir (Kosky vd., 1998:121). Japonya'da yaşanan bu toplumsal vaka göstermiştir ki; medyanın intihar haberlerini sunuş biçimi toplum üzerinde gerçekten özendirici bir etki oluşturabilmektedir.

Taklit intihar davranışı ve toplumun medya vb. kitle iletişim araçları ile bu davranışa özendirilmesiyle meydana gelen seri intihar vakalarına güncel bir örnek ise Rusya'dan verilebilir. 2012 yılının Nisan ayında Sibiry'a da 16 yaşındaki bir kızın intihar etmesinin ardından 24 saat içerisinde benzer şekillerde 6 intihar olayı meydana gelmiştir. Olayı takip eden bir ay içerisinde ise benzer şekillerde en az 10 intihar olayının daha yaşandığı belirtilmektedir (Kates, 2012).

Taklit intihar davranışı sadece yazılı veya görsel basınla ilgili bir konu değildir. Günümüzde sosyal medya da bu konuda en önde yer alan unsurların başında gelmektedir. Sosyal medya; zaman ve mekân sınırlaması olmadan mobil tabanlı olarak paylaşımın ve tartışmanın esas olduğu bir iletişim şeklidir (Vural ve Bat, 2010:3351). Sosyal medya; gazete, dergi, televizyon vb. gibi klasik medya araçlarına göre farklı özelliklere sahiptir. Sosyal medya; klasik medya araçlarına nispeten çok daha büyük kitlelere hızlı ve kolay ulaşım imkânı sağlamaktadır. Ayrıca kullanıcılar için maliyet olarak da daha ucuzdur. Bilişim teknolojilerine paralel olarak ise sürekli gelişim içerisinde. Bu ve benzeri daha birçok özelliği dolayısıyla sosyal medya; günümüzde toplum açısından gerçekten önemli bir iletişim aracı konumundadır.

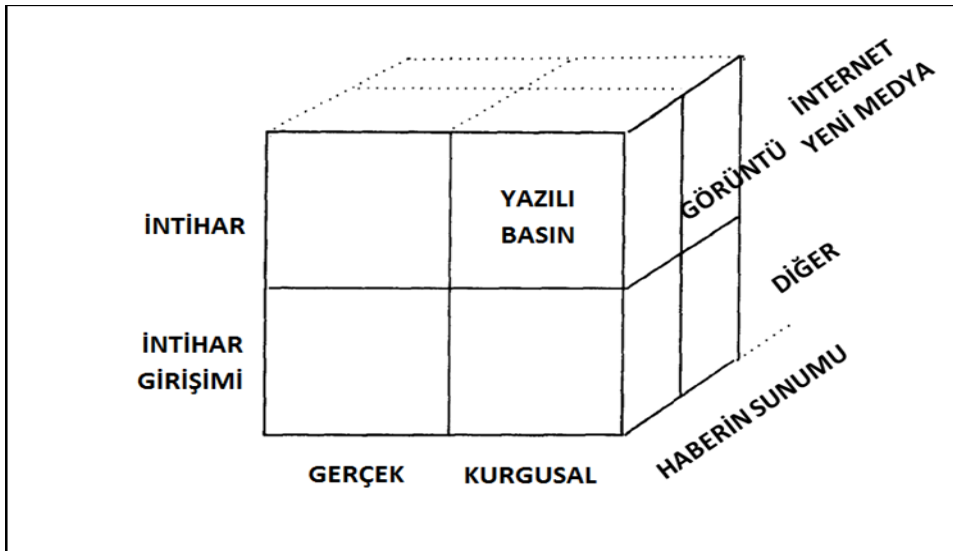
Çağımızda sosyal medyanın insanlar üzerindeki etkisi tahmin edilemez boyutlara ulaşmış durumdadır. İntihar haberlerinin bilinçsizce ve özendirici bir şekilde sosyal medyada yer alması ve sürekli olarak gündemden düşürülmemesi; şüphesiz ki toplumda bu olumsuz algıyı tetikleyecek ve taklit intihar davranışı bulaşıcı bir nitelik olarak varlığını sürdürecektir. Benzer şekilde sosyal, ekonomik ve mesleki alanda yaşanan olumsuz nitelikteki durum ve olayların abartılarak veya yanlış bilgi şeklinde üretilerek sürekli sosyal medyada yer alması, ilgili sosyal gruplarda veya toplumda olumsuz düşüncelerin oluşmasına, umutsuzluk, korku, çaresizlik gibi duyguların tetiklenmesine yol açabilmektedir. Bu konuda medya mensupları için hazırlanan etik ilke ve kurallara sosyal medyanın da gereken özeni göstermesi ve uyması; toplum adına yaşanan mağduriyetin giderilmesi konusunda önemli katkılar sağlayacaktır.

Sosyal medyanın insanlar üzerindeki olumsuz etkisi, sadece haber sunumları ile sınırlı değildir. Bugün birçok internet sitesi; insanları açıkça intihar vb. gibi olumsuz davranışlara teşvik etmekte ve özendirilmektedir. Bu konuda yaşanmış birçok örnek mevcuttur. Japonya'da 2008 yılında insanların internet vasıtası ile iletişime geçerek (organize bir şekilde) aynı yöntemle toplu olarak intihar etmeleri, bu duruma verilebilecek en belirgin örneklerdendir (Sakarya vd., 2013:45). 2003 yılında A.B.D.'nin California eyaletinde yaşanan bir olayda genç bir çocuk; internet üzerinden iletişim kurduğu kişi/web sitesi tarafından intihara teşvik edilmiş ve hangi intihar yönteminin daha etkili olduğu ile ilgili web sitesinden tavsiye alarak o yöntem ile intihar etmiştir (Joiner, 2005:31). A.B.D.'nin Indiana eyaletinde yaşanan farklı bir olayda ise Zionsville kasabasında bir genç, intihar ile ilgili düşüncelerini tartıştığı bir videoyu internet üzerinden paylaşmış ve aynı gün intihar etmiştir. Bu olayın yaşanmasından bir gün sonra ise aynı okuldaki başka bir genç intihar girişiminde bulunmuştur (Guerra, 2014). Bu ve benzeri örnekler de göstermektedir ki internet ve sosyal medya; insan davranışı üzerinde son derece önemli bir etkiye sahiptir ve büyük olumsuzluklara yol açabilmektedir. Özellikle günümüz bilgi çağında insanların internete ulaşımın çok kolay hale gelmesi ve internet aracılığı ile insanların birbirine kolaylıkla ve hızlıca ulaşabilmesi bu ve benzeri olumsuz etkilere maruz kalma

açısından büyük dezavantajları da beraberinde getirmektedir. İnternet teknolojileri ve dolayısıyla sosyal medya araçlarını yoğun olarak kullanan genç nüfusun (ve ailelerin) bu konuda dikkatli olması, gerekirse sosyal medya ve internet teknolojilerinin kullanımı konusunda çeşitli eğitimlere tabi tutulmaları konunun hassasiyeti bakımından önem arz etmektedir. Özellikle ailelerin çocuklarının internet ve sosyal medya araçlarının kullanımı konusunda bilinçli ve dikkatli olması, kontrollü bir şekilde çocuklarının internet kullanımını sağlamaları bu olumsuz etkinin önüne geçilebilmesi adına önemli katkılar sağlayacaktır.

3. Haberlerin Medyada Sunumu

Şekil 1’de, medyanın toplumu intihar davranışına özendirici rolünü anlatan bir prizma yer almaktadır. Bu şekilde; medyanın toplumu yazılı basın (gazete, dergi vb.), görsel basın (T.V. haber kanalları) ve sosyal medya araçları (internet) ile nasıl intihara özendirdiği anlatılmaktadır. Özellikle intihar haberlerinin tüm gerçekliğiyle detaylı bir şekilde medyada yer alması; taklit intihar davranışı açısından riskli bir haber sunumudur (Lester, 2009:4). Olayın tüm hatları ile kişinin zihninde kurgulayabileceği bir formatta sunumu, insanlarda bu çağrışımı uyandıracaktır. Ayrıca haber sunumlarında resim, video görüntüsü vb. objelerin kullanılması gerçeklik olgusunu daha da etkili hale getirerek bu olumsuz çağrışımı tetiklemektedir. Tüm bu haber sunumları toplumu intihar davranışına özendirmekte ve bu davranışa yönlendirmektedir. Bu durum ise; toplumda intiharın bulaşıcı bir davranış haline gelmesine neden olmaktadır.

Şekil 1: Medya ve Taklit İntihar İlişkisi (Hawton ve Heeringen, 2000:677)

Günümüzde taklit intihar veya Wertheretkisi ile ilgili yapılan birçok araştırma mevcuttur. Örneğin “2008 Yılında Ulusal Basında Yer Alan İntihar Ya Da İntihar Girişimi Konulu Haberlerde Yer Alan Etik Sorunlar” konusu ile ilgili yapılan bir araştırmada; Türkiye’deki yazılı medya kaynaklarında yer alan intihar/intihar girişimi haberleri incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır (Şavur, Aygün Cengiz ve Karakuş, 20012:5):

- Ulusal basında yer alan intihar/intihar girişimi konulu haberler, kamunun ilgisini çok yoğun bir şekilde çekecek bir formatta sunulmaktadır.
- İntihar ederek ölen kişinin çevresindeki kişileri incitecek şekilde ayrıntılı haberler yapılmaktadır.

- İntihar yeri ve/veya intihar yöntemine ilişkin bilgilere ayrıntılı bir şekilde yer verilmektedir.
- Haberlerin sunumunda intihar sözcüğü sıklıkla kullanılmaktadır.
- İntihar eden veya intihar girişiminde bulunanların fotoğrafları basılmakta ve kimlikleri verilmektedir.
- İntihar olayını mistifiye eden (gizemli) özendirici ya da romantize edici bir üslup kullanılmaktadır.
- İntihar konulu haber metinlerinin sonunda bu tür olaylar gerçekleştiğinde yardım istenebilecek kurum/kuruluşlar ile ilgili herhangi bir iletişim bilgisine genellikle yer verilmemektedir.

Konu ile ilgili yapılan benzer bir çalışma ise ‘Medyada İntihar Davranışının Sunumu’ başlığı altında ele alınmıştır. Yapılan araştırmada; çeşitli gazete ve dergilerde yer alan intihar/intihar girişimi haberleri incelenmiş ve araştırma sonucunda bazı gazetelerin intihar davranışını sansasyonel bir şekilde ya da taklit davranışına yol açabilecek bir biçimde sunduğu tespit edilmiştir. Buna karşın; önleme yaklaşımı açısından önem taşıyan bilgilere ve haberlerin içeriğinde kriz durumlarında yardımcı olabilecek yol gösterici bilgiler içeren makalelere yok denecek kadar az ölçüde yer verildiği belirlenmiştir (Palabıyıkoglu, Birçek, Yılmaz, Yargıcı ve Gürel, 1998:11).

Yukarıda belirtilen olumsuzlukların önüne geçilebilmesi amacıyla intihar olaylarının basın ve yayın organlarında haber olarak nasıl sunulması gerektiği hakkında çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalardan özellikle Dünya Sağlık Örgütü (WHO)’nün medya çalışanlarının intihar haberlerini nasıl sunması gerektiği ile ilgili yayınladığı etik ilkeler öne çıkmaktadır (World Health Organization, 2008:3):

- İntihar olaylarının, intihara eğilimli kişileri olumsuz etkilediği bilinmektedir; bu nedenle bu tür olayların haber yapılmasından kaçınılmalıdır. Söz konusu olaylar haber yapıldığında ise medya organlarında dikkat çekici bir formatta ve yerde verilmemelidir.
- Ölen kişinin yakınlarını incitecek acıların artıracak tarzda haber yapılmamalıdır.
- İntihar haberlerinde intihar yeri ve yöntemine dair ayrıntılar verilmemelidir.
- Haber metninde ‘intihar’ kelimesi yerli yersiz kullanılmamalı; haber başlığında bulunmamalı ve haber içinde ‘intihar etti’ yerine ‘intihar ederek öldü’ biçiminde ifadeler kullanılmalıdır.
- İntihar eden kişilerin kimlik bilgileri verilmemeli ve fotoğraf ya da görüntüleri yayımlanmamalıdır.
- İntiharı yüceltici, övücü, özendirici veya romantize edici bir dil kullanılmamalıdır.
- İntihar üzerine yapılan araştırma sonuçlarına göre intihar genellikle psikiyatrik rahatsızlık ya da ruhsal sorunların sonucunda ortaya çıkmaktadır. İntihar konulu haberlerde ‘Bir sorunu yoktu.’ tarzında ifadelerle intiharın anlaşılabilir, açıklanamaz gösterilmesi ve gizemselleştirilmesi ise toplumun zihinsel haritasında intiharın ruhsal sorunlarla bağlantısının kopmasına neden olduğundan bu şekilde yapılandırılmaldan kaçınılmalıdır.
- İntihar konulu haber metinlerinin sonunda böyle durumlarda yardım istenebilecek kurumlarla ilgili (adres, telefon vs) bilgiler bulunmalıdır.
- Yine haber metinleri içinde bu sonu önleyebilecek yorum ve yönlendirmelere yer verilmelidir.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO)’nün belirlediği ilkeler çerçevesinde medyanın meydana gelen intihar olaylarını sunarken konuyu duygusallaştırmaktan ziyade olayın genel hatlarına değinmesi ve bu konuda yardım alınabilecek kaynaklar ile ilgili iletişim bilgilerine yer vermesi çok daha faydalı bir haber sunumu olacaktır (Kutcher ve Chehil, 2007:94). Bu kapsamda; medyanın intihar haberlerinin nasıl sunulması gerektiği ile ilgili konunun uzmanlarınca eğitilmesi; bu olumsuz etkiyi önemli ölçüde azaltacaktır (Goldsmith, Pellmar, Kleinman and Bunney, 2002:312).

Bilişsel açıdan konuyu ele almak gerekirse; medyada yer alan bu olumsuz ifadeler kişilerin bilinçaltında da (istemsiz olarak) yer edinmektedir. İnsanlar, günlük yaşamlarında tüm davranışlarını bilinçli olarak gerçekleştirilmekte aslında (karar alma sürecinde) farkında olmadan bilinçaltının yönlendirmelerine maruz kalmaktadır. Nitekim medya kaynaklarında sürekli olarak yer alan bu olumsuz çağrışımlar; kişileri olumsuz düşüncelere sevk etmektedir. Ayrıca meydana gelen intihar olaylarının “Borçları vardı, İşinde sorunlar yaşıyordu” ve benzeri doğruluğu kanıtlanmamış sebeplere dayandırılması da insanların zihninde bu olumsuz çağrışımı uyandırmaktadır. İnsanlar intihar eden kişiler ile benzer sorunlarla (borçlanma, işinde sorunlar yaşama vb.) karşılaştıklarında ise zihinlerinde istemsiz olarak intihar düşüncesini anımsayacaklardır. Bu durum ise intihar davranışına meyilli olan (potansiyeli olan) kişilerde tetikleyici bir rol oynayacaktır. Oysaki intihar davranışı; yüzeysel sebeplerin aksine temelinde çok çeşitli faktörlerin yer aldığı karmaşık bir sürecin sonucudur. Bu bakımdan medyanın intihar davranışını doğruluğu kanıtlanmamış yüzeysel sebeplere dayandırması toplum sağlığı açısından olumsuz bir habercilik anlayışıdır.

4. Yöntem

2013 yılında Türkiye genelinde yayın yapan gazetelerde yer alan polis intiharları ve polis intihar girişimleri konulu haber ve yazılardan tarama yolu ile elde edilen veriler araştırmada veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Verilerin elde edilmesinde “polis”, “emniyet” ve “intihar” kavramları ile arama yapılmıştır. Belirlenen haberlerden “polis intiharları” ile ilgili olanlar değerlendirmeye alınmıştır. Bu amaçla Türkiye’de ulusal yayın yapan bütün gazeteler evrene dâhil edilmiştir. Araştırma kapsamında taranan gazeteler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1 Araştırma Kapsamında Taranan Gazeteler

S.No	Gazete	S.No	Gazete	S.No	Gazete	S.No	Gazete
1	Akşam	11	Habertürk	21	Sabah	31	Yeni Akit
2	Anayurt	12	Hürriyet	22	Sol	32	Yeni Asır
3	Aydınlık	13	Hurriyet Daily News	23	Sözcü	33	Yeni Asya
4	Birgün	14	Hürses	24	Star	34	Yeni Çağ
5	Bugün	15	Milat	25	Şok	35	Yeni Mesaj
6	Cumhuriyet	16	Milli Gazete	26	Takvim	36	Yeni Şafak
7	Daily sabah	17	Milliyet	27	Taraf	37	Yurt
8	Evrensel	18	Ortadoğu	28	Today's zaman	38	Zaman
9	Günboyu	19	Posta	29	Türkiye		
10	Güneş	20	Radikal	30	Vatan		

Verilerin analizinde iki yöntem kullanılmıştır. Bunlardan birincisinde Dünya Sağlık Örgütü (WHO)’nün medya çalışanlarının intihar haberlerini nasıl sunması gerektiği ile ilgili yayınladığı etik ilkeler (World Health Organization, 2008:3) esas alınarak hazırlanan ölçme aracı ile içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntemde gazetelerde yer alan intihar ve intihar girişimi konulu haberlerde aşağıda yer alan hususlar araştırılmıştır:

- a) Olayların haber yapılmasından kaçınılmış mıdır?
- b) Olaylar haber yapıldığında dikkat çekici bir formatta verilmiş midir?
  - i) Olaylar haber yapıldığında dikkat çekici bir yerde verilmiş midir?
  - ii) Haberin tarzı, ölen kişinin yakınlarını incitecek, acılarını artıracak tarzda mı olmuştur?

- iii) İntihar yeri;
  - (1) İntihar yeri verilmiş midir?
  - (2) İntihar yerine dair diğer ayrıntılar verilmiş midir?
- iv) İntihar yöntemi;
  - (1) İntihar yöntemi verilmiş midir?
  - (2) İntihar yönteminde dair diğer ayrıntılar verilmiş midir?
- v) Haber başlığında ‘intihar’ kelimesi bulunmuş mudur?
- vi) Haber metninde ‘intihar’ kelimesi yerli yersiz kullanılmış mıdır (bu çalışmada başlık hariç haber metninde iki defadan fazla kullanılanlar belirlenmiştir)?
- vii) Haber içinde ‘intihar ederek öldü’ yerine ‘intihar etti’ biçiminde ifadeler kullanılmış mıdır?
- viii) İntihar eden kişinin kimlik bilgileri verilmiş midir?
- ix) Haberde fotoğraf ya da dikkati artırıcı görsel materyal kullanılmış mıdır?
- x) İntiharı yüceltici, övücü, özendirici veya romantize edici bir dil kullanılmış mıdır?
- xi) Haberlerin içeriğinde; ‘bir sorunu yoktu’ tarzında ifadelerle intiharın anlaşılması, açıklanamaz gösterilmesi ve gizemselleştirilmesi ve toplumun zihinsel haritasında intiharın ruhsal sorunlarla bağlantısının kopmasına neden olması tarzında içerik verilmiş midir?
- c) Haber metinlerinin sonunda böyle durumlarda yardım istenebilecek kurumlarla ilgili adres, telefon vs. bilgiler verilmiş midir?
- d) Haber metinleri içinde bu sonu önleyebilecek yorum ve yönlendirmelere yer verilmiş midir?

Bu çalışmada ölçme aracında yer alan “olaylar haber yapıldığında dikkat çekici bir yerde verilmiş midir?” sorusuna gazetelerin 1., 2. veya 3. sayfasında yayımlanan haber ve yazılar esas alınmıştır. “Haber metninde intihar kelimesi yerli yersiz kullanılmış mıdır?” sorusunda ise başlık hariç haber metninde iki defadan fazla kullanılanlar esas alınmıştır.

Çalışmanın başlangıcında intihar haberlerinin verilmesinde bir intihar olayının sadece doğrudan verilmesi esas alınmıştı. Ancak haberlerin incelenmesinde dolaylı intihar haberlerinin veya önemli bir olay ile birlikte önceden meydana gelmiş veya önemli bir kişinin intihar haberinin sürekli intihar kelimesi ile birlikte verildiği gözlemlenmiştir. Bu kapsamda karşılaşılan haberlerden öne çıkanlar aşağıda belirtilmiştir:

- Hozat’ta fişleme iddiaları ile ilgili inceleme ve diğer gelişmeler kapsamında Emniyet Amiri Çağlar San’ın intihar ederek öldüğüne ilişkin iddialar,
- Emniyet Özel Harekât Daire Başkanı Behçet Oktay’ın intihar ederek öldüğü iddiası ve mahkeme safahatı,
- Polis intiharları ile ilgili bir polis memurunun kitap çalışması,
- Polislerin çalışma koşulları ile intihar ilişkisi,
- Polis sendikası kurma girişimlerinde en çok intihar haberlerinin haber konusu yapılması,
- Bu konuda soru önergesi verilmesi,
- Ve bu haberlerin yoğun olarak medyada yer almasının üzerine kurumun yaptığı çalışmalar ilgili açıklamaları.

Bu tür haberlerin özellikle ikinci ve sonraki yinelenen yayımlarında intihar kelimesinin sürekli kullanıldığı gözlemlendiğinden çalışmada polis intiharları ile ilgili bütün haber ve yazılar araştırma kapsamına dâhil edilmiştir.

Bunların yanında gündemde Olağan Üstü Bölge Eski Valisi Hayri Kozakçıoğlu’nun intihar ederek öldüğü iddiası, asker intiharları, Aselsan intiharları ve Mısırdaki cenaze sahiplerine intihar etti

şeklinde dilekçe imzalatırılması şeklinde haberlerinde sürekli gündemde olduğu gözlenmiştir. Bu haberlerin de polisleri etkileyebileceği değerlendirilmekle birlikte araştırmanın kapsamında olmadığından çalışmaya dâhil edilmemişlerdir.

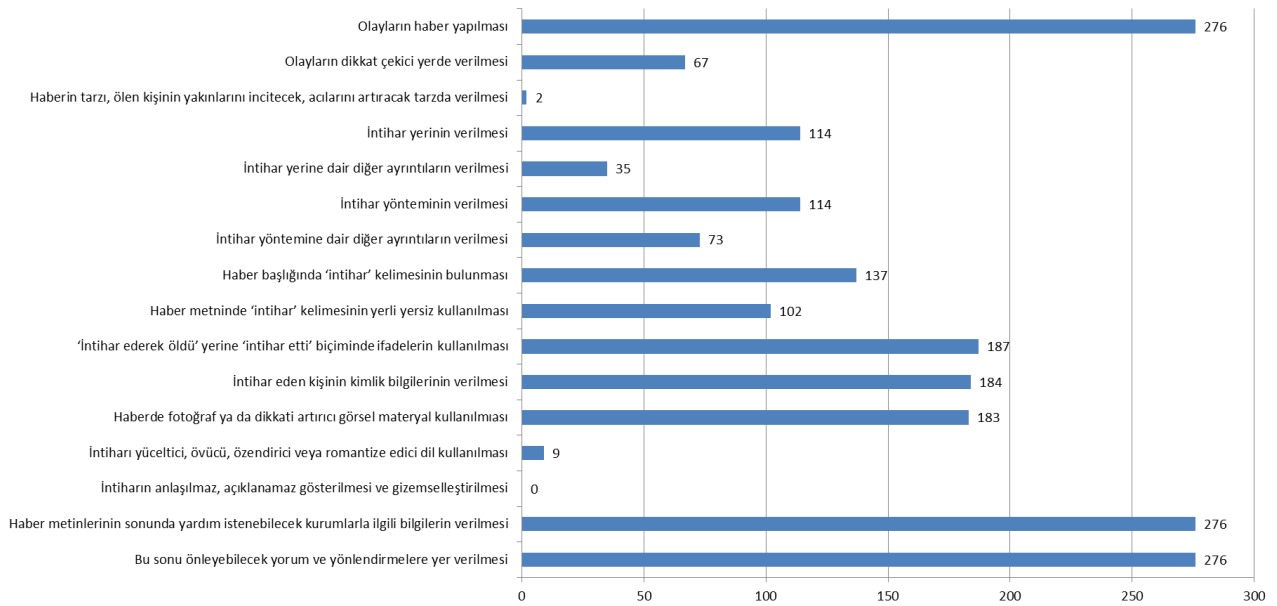
İçerik analizinin çözümlenmesinde ölçme aracında belirlenen her bir başlığa ilişkin sıklık belirlenerek incelemeye alınmıştır. Verilerin analizinde belirlenen konuya en fazla yer veren 10 gazete esas alınmıştır. Ancak 10 gazete ile aynı sıklık derecesinde olan sonraki gazeteler de bulgularda belirtilmiştir.

Araştırmada kullanılan ikinci yöntem ise resmi kayıtlara göre 2013 yılında intihar ederek öldüğü belirlenen polislerin bu işlemi gerçekleştirdikleri tarihler ile gazetelerde polis intihar haberlerinin yer alma sıklıklarının karşılaştırılması şeklinde olmuştur.

5. Bulgular

Resmi kayıtlara göre 2013 yılında polislerin karıştığı 42 intihar vakası meydana gelmiştir. Meydana gelen intiharların gazetelerde sunulmasına ilişkin bulgular Grafik 1’te sunulmuştur.

Grafik 1 Polis İntiharlarının Gazetelerde Sunumu

Grafik 1’te görüleceği üzere 2013 yılında gazetelerde 276 polis intiharı içerikli haber ve yazı yer almıştır. Ancak bu haberlerin hiç birisinde haber metnlerinin sonunda yardım istenebilecek kurumlarla ilgili bilgi verilmemiş ve bu sonu önlemeye yönelik yorum, yönlendirme veya herhangi bir diğer içerik yer almamıştır.

Haberlerin dörtte üçü iç sayfalarda verilirken dörtte biri (%25) ilk üç sayfada verilmiştir. Haberlerin %42’sinde intihar yeri ve yöntemi verilmiştir. İntihar vakasının meydana geldiği yere ilişkin ayrıntılar haberlerin % 13’ünde verilmiştir. İntihar vakasının yöntemi ise %27 olarak bulunmuştur. Haberlerin yarısında (%51) haber başlığında intihar kelimesi kullanılmıştır. Haber içeriğinde ise haberlerin %38’inde ikiden fazla intihar kelimesi kullanılmıştır. Haberlerin %70’inde intihar ederek öldü kavramları kullanılmamış, yerine intihar etti tercih edilmiştir. Yine haberlerin önemli bölümünde (%68,9) intihar ederek ölen kişinin isimi açıkça, çok az haberde ise soy ismin ilk

harfi kullanılmıştır. Bununla birlikte haber ile birlikte verilen fotoğrafta kişinin isminin açıkça yazıldığı, aynı haberde ise ismin ve soy ismin ilk harflerinin yazıldığı da görülmüştür.

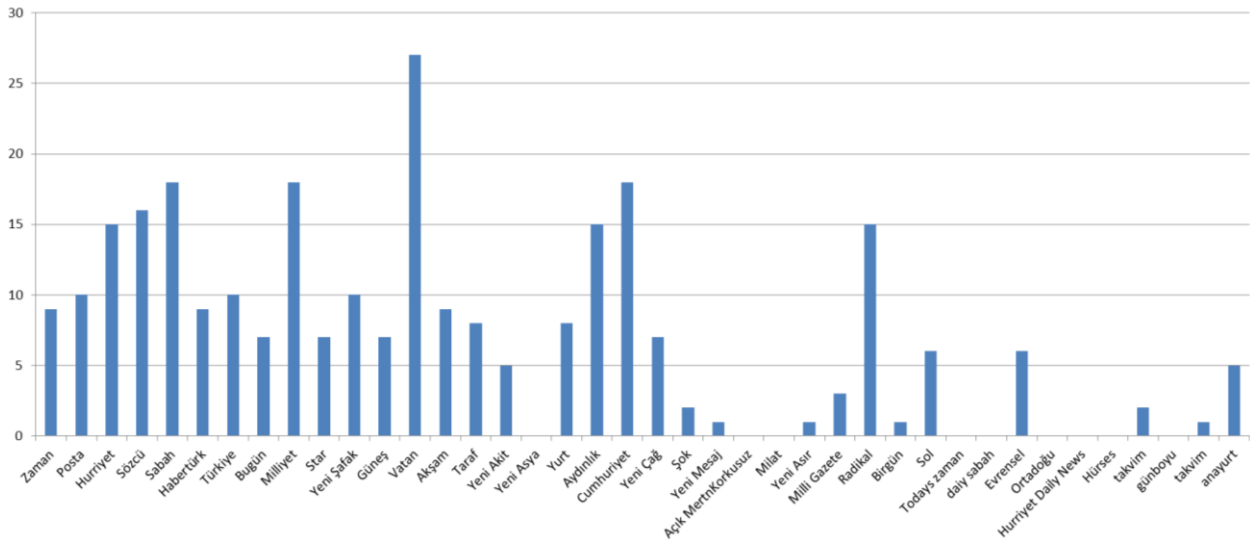
Bu bulgugazetecinin bu konuda bilgi sahibi olduğuna, ancak dikkatsizlik, gazetecilik anlayışı veya başka bir sebeple bunu yapamadığına ilişkin izlenim oluşturmuştur. Yine haberlerin çoğunda (%68,5) fotoğraf veya dikkati artırıcı görsel malzeme kullanıldığı görülmüştür.

Haberin tarzında gazetelerin tamamına yakınının (%99,8) haberin içeriğinde ölen kişinin yakınlarını incitmeme, acılarını arttırmama konusunda duyarlı davranıldığı görülmüştür. Haberlerin genelinde (%97) intiharı yüceltici, övücü veya özendirici bir dil kullanılmamış, bu konuda duyarlı olmayan dokuz haberde ise olay romantize edilmiştir. Olayların hiç birisinde ise vaka anlaşılmaz veya gizemli olarak gösterilmemiştir.

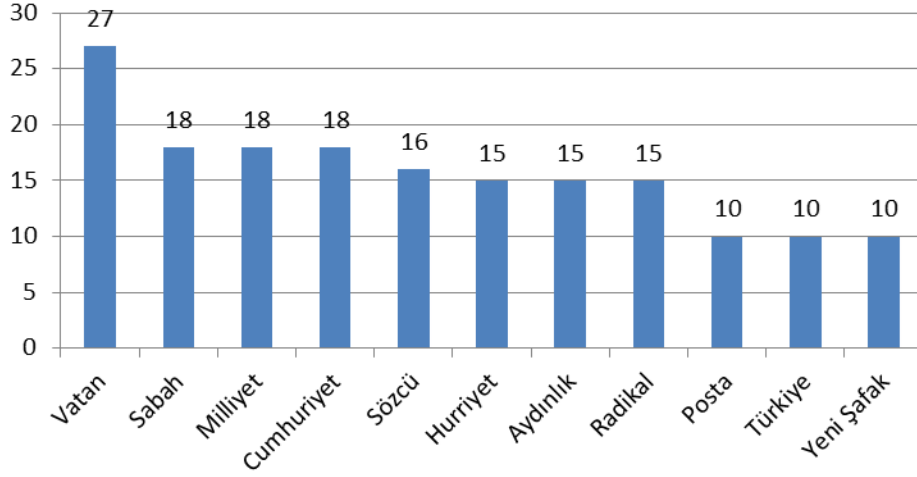
5.1 Olayların Haber Yapılmasından Kaçınılması

Türkiye genelinde yayın yapan 38 gazetede polis intiharları konulu toplam 276 haber ve yazı yayımlanmıştır. Gazetelere göre polis intiharları konulu haber ve yazılar Grafik 2’de gösterilmiştir.

Grafik 2 Haber Başlığı veya İçeriğinde Polis İntiharı Bulunan Gazeteler (2013 Yılı)

Grafik 2’de gazeteler tiraj sıralamasına göre verilmiştir (bik.gov.tr, 2014; medyaradar.com, 2014). Grafik 2’de görüleceği üzere bu tür habere daha çok tiraj oranı çok gazeteler yer vermiştir. Bunda diğer faktörlerin yanında bu gazetelerin sayfa sayılarının da etkisi olduğu değerlendirilebilir. Bu tür haber ve yazılara yer veren gazeteleri gösteren grafik aşağıda gösterilmiştir (Grafik 3).

Grafik 3 Polis İntiharının En Çok Haber Olduğu Gazeteler

Grafik 3 incelendiğinde gazetelerin bu tür haberleri vermelerinde 4 gruba ayrıldığı görülmektedir. Bunlardan Vatan gazetesinin diğerlerinden sayıca belirgin farklı olduğu sonra ise Sabah, Milliyet ve Cumhuriyet gazetelerinin onları takip ettiği görülmektedir. Araştırma kapsamında çok az haber yapan gazetelerin haberlerinin konusunun doğrudan haberlerden oluşmadığı, dolaylı veya önemli olay ve kişiler ile ilgili haber ve yorumlardan kaynaklandığı görülmüştür.

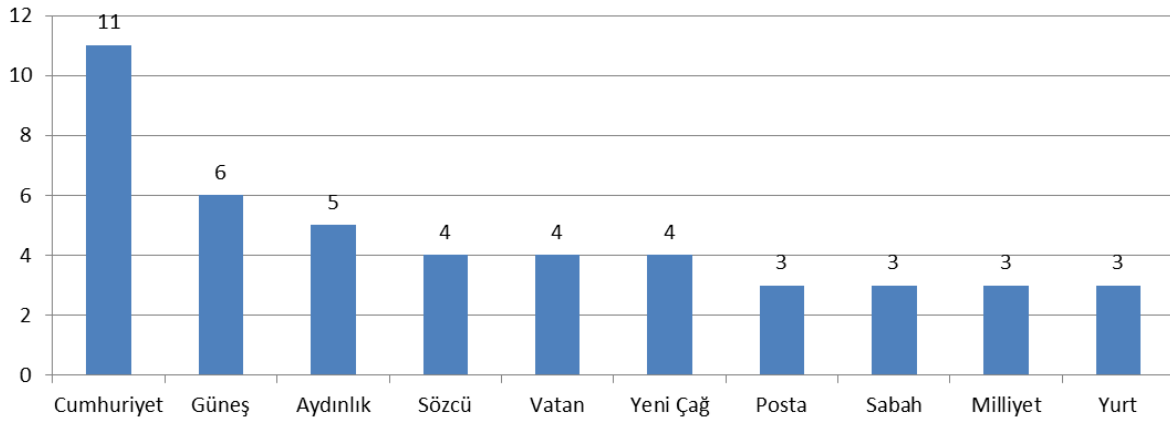
Araştırma kapsamında yer alan gazete sayısı (38) ve meydana gelen intihar vakaları (42) birlikte değerlendirildiğinde (1596 haber), bu tür olayların haber yapılmasından kaçınılması gerektiği ilkesine, araştırma kapsamında incelenen gazetelerin önemli kısmının uyduğu görülmüştür.

5.2 Olayların Dikkat Çekici Bir Formatta Verilmesi

Haber yapılan olayların dikkat çekici formatta verilmesine ilişkin bulgular aşağıda 14 başlık halinde incelenmiştir.

5.2.1 Olayların haber yapıldığında dikkat çekici bir yerde verilmesi

Gazetelerin dörtte üçünde haberler iç sayfalarda verilirken dörtte biri (%25) birinci, ikinci veya üçüncü sayfada verilmiştir. Bu tür haberleri ilk üç sayfalarında en çok yer veren gazeteler Grafik 4'te gösterilmiştir.

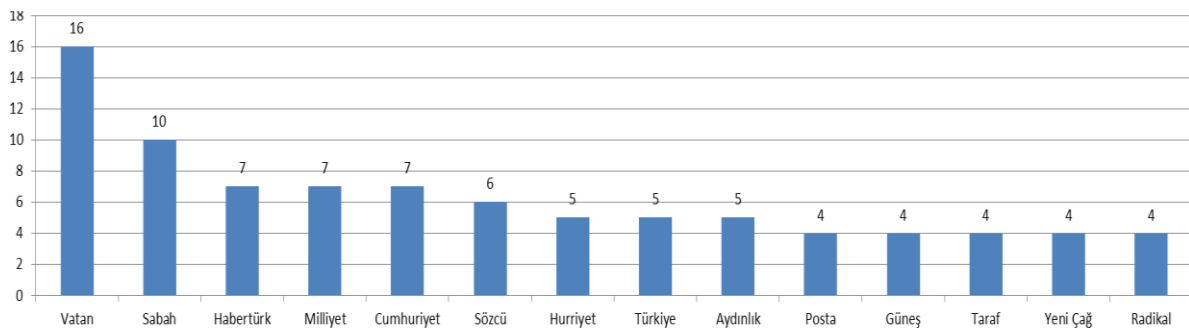
Grafik 4 Haberın Dikkat Çekici Bir Yerde Verilmesi

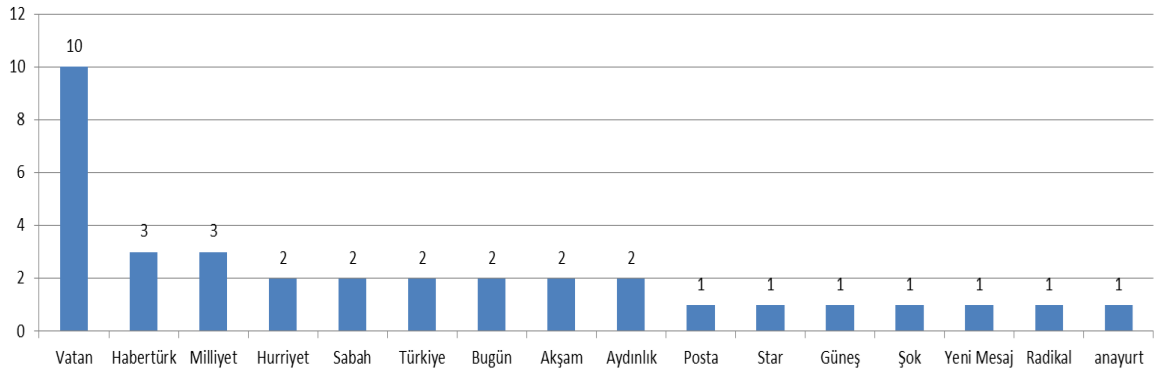
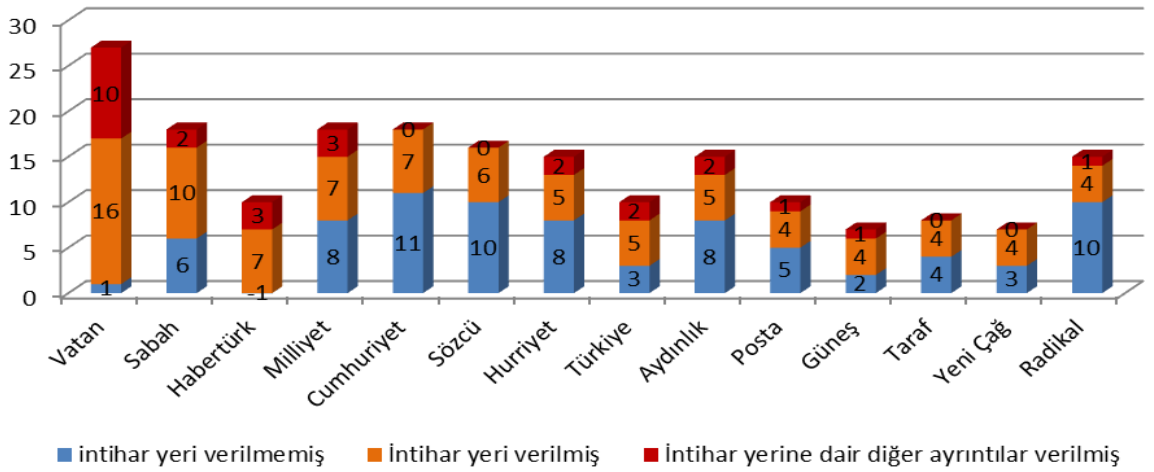
5.2.2 Haberın ölen kişının yakınlarını incitecek, acılarını artıracak tarzda verilmesi

Haberın verilmesi yakınlarını incittiği, acılarını arttırdığı kapsama alınmaz ise haberın tarzında gazetelerin tamamına yakınının (%99,8) bu konuda duyarlı davrandığı görülmüştür. Ancak intihar vakaları ile ilgili ilkelerin en başında mümkünse bu tür haberlerin verilmemesi gelmektedir. Bunun çok çeşitli sebepleri olabilir, ancak Türk toplumu için önemli sayılacak sebeplerden birisi de bir kişinin vefat nedeni olarak intihar etmesi de gösterilebilir. Özellikle ölüm olayının intihar mı yoksa başka bir sebebinin mi olduğunun araştırılma sürecinin devam ettiği durumlarda, haberın intihar olarak geçmesi yakınlarını incitebileceğinden, bu tür olayların mümkünse haber konusu yapılmasından kaçınılmalıdır.

5.2.3 İntihar yerinin verilmesi

İntihar vakaları ile ilgili haberlerin %42'sinde intihar yeri verilmiştir. İntihar yerinin en çok verildiği gazeteler Grafik 5'te, intihar yerine dair diğer ayrıntıların en çok verildiği gazeteler ise Grafik 6'da gösterilmiştir. İntihar yeri verilen ve verilmeyen gazetelerin karşılaştırılması ise Grafik 7'te gösterilmiştir.

Grafik 5 İntihar Yerinin Verilmesi

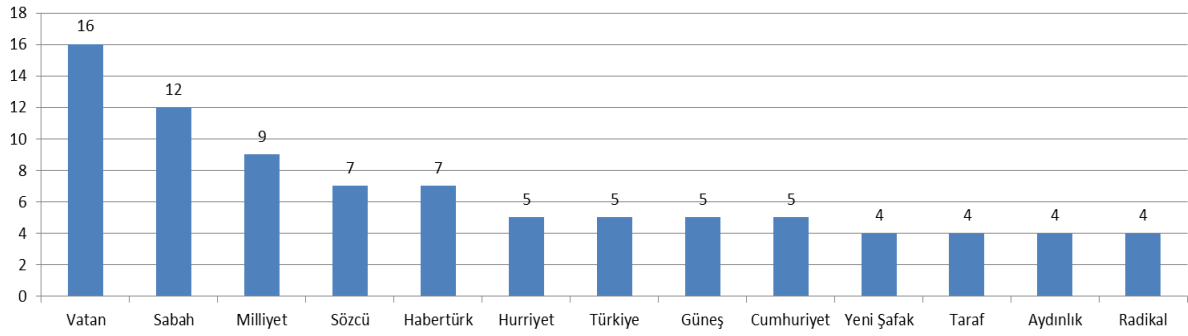
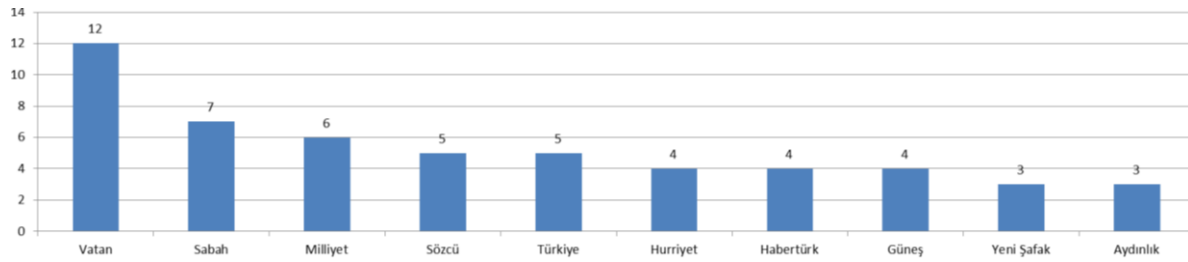
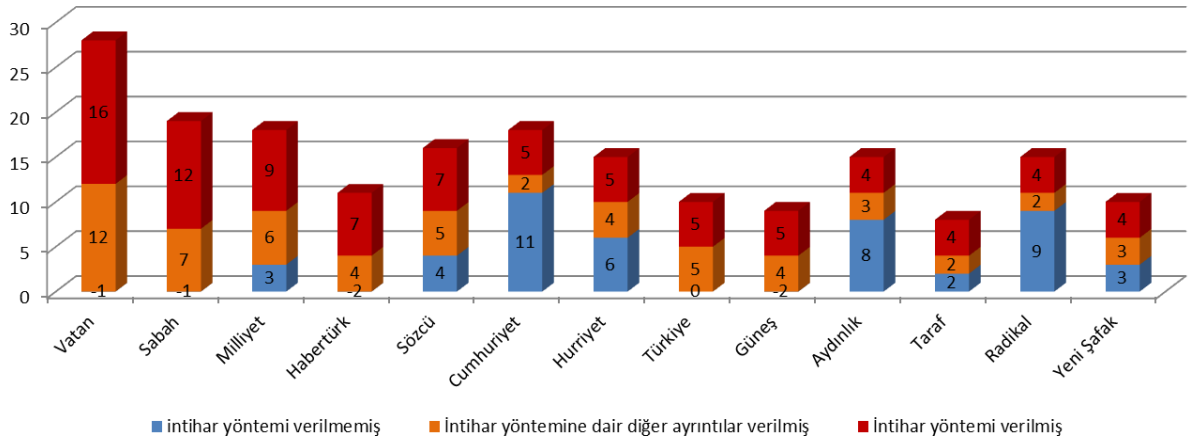
Grafik 6 İntihar Yerine Dair Diğer Ayrıntıların Verilmesi**Grafik 7** İntihar Yeri Verilen ve Verilmeyen Gazetelerin Karşılaştırılması

İntihar yeri ve intihar yerine ilişkin diğer ayrıntıların verildiği haberlere yer veren gazeteler içerisinde Vatan gazetesi haber sayısına paralel olarak öne çıkmaktadır. İntihar yeri ile ilgili verilerin geneli incelendiğinde bu tür olayları haber yapan gazetelerin yer aldığı Grafik 3 ile paralellik gösterdiği söylenebilir.

Bunun yanında Grafik 7'ye göre intihar vakalarını haber yapan gazeteler içerisinde Radikal, Yeni Çağ, Taraf, Güneş, Posta, Sözcü ve Cumhuriyet gazetelerinin intihar yerine ilişkin ayrıntılar vermeme konusunda duyarlı oldukları söylenebilir.

5.2.4 İntihar yönteminin verilmesi

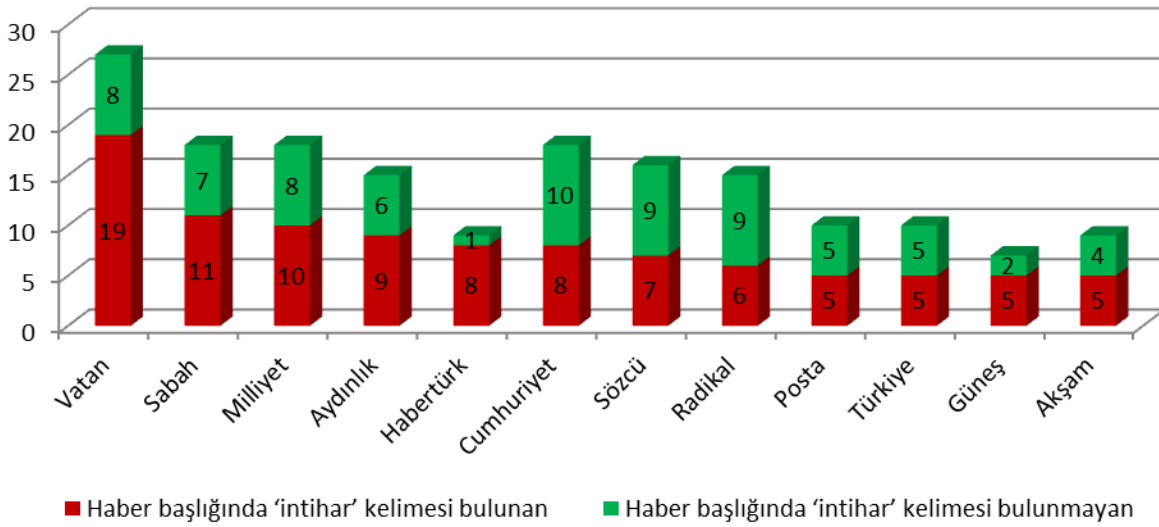
İntihar vakaları ile ilgili haberlerin %42'sinde intihar yöntemi verilmiştir. İntihar yönteminin en çok verildiği gazeteler Grafik 8'te, intihar yöntemine dair diğer ayrıntıların en çok verildiği gazeteler ise Grafik 9'da gösterilmiştir. İntihar yöntemi verilen ve verilmeyen gazetelerin karşılaştırılması ise Grafik 10'da gösterilmiştir.

Grafik 8 İntihar Yönteminin Verilmesi**Grafik 9** İntihar Yöntemine Dair Diğer Ayrıntıların Verilmesi**Grafik 10** İntihar Yöntemi Verilen ve Verilmeyen Gazetelerin Karşılaştırılması

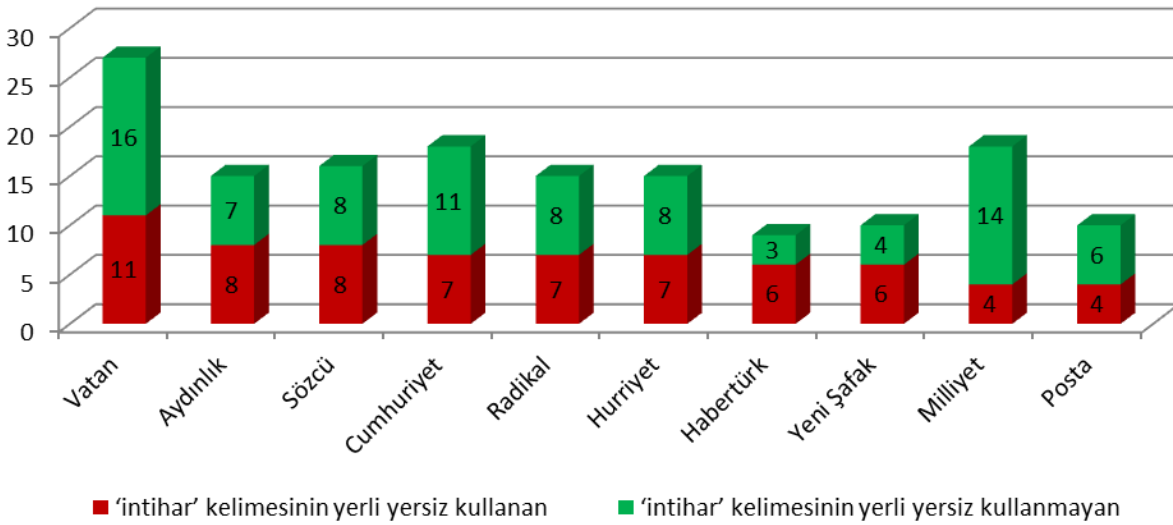
İntihar yeri ile ilgili haberlerde olduğu gibi yöntem ve yöntemle ilişkin diğer ayrıntıların verildiği haberlere yer veren gazeteler içerisinde yine Vatan gazetesi haber sayısına paralel olarak öne çıkmaktadır. Grafik 10'te görüleceği üzere polis intiharını içeren haber ve yorumlara yer veren gazeteler içerisinde Cumhuriyet, Radikal, Aydınlik, Sözcü, Milliyet, Yeni Şafak ve Taraf gazetelerinin bazı haberlerinde yöntemle hiç yer vermedikleri görülmektedir.

5.2.5 Haber başlığında intihar kelimesinin bulunması ve intihar kelimesinin yerli yersiz kullanılması

İntihar vakaları ile ilgili haberlerin yarısında (%51) haber başlığında intihar kelimesi kullanılmıştır. Haber içeriğinde ise haberlerin %38'inde ikiden fazla intihar kelimesi kullanılmıştır. Grafik 11'te haber başlığında intihar kelimesi en çok bulunan, Grafik 12'de ise haber metninde intihar kelimesinin yerli yersiz en çok kullanıldığı gazeteler yer almaktadır.

Grafik 11 Haber Başlığında İntihar Kelimesi Bulunan ve Bulunmayanlar

Grafik 11'te görüleceği üzere intihar vakalarını haber yapan gazetelerin haberlerin yarısında haber başlığında intihar kelimesini kullandıkları görülmektedir. Bununla beraber oran bakımından Radikal, Sözcü ve Cumhuriyet gazetelerinin diğer gazetelere göre haber başlığında intihar kavramına yer vermeme konusunda daha duyarlı oldukları söylenebilir.

Grafik 12 Haber Metninde İntihar Kelimesinin Yerli Yersiz Kullanılması

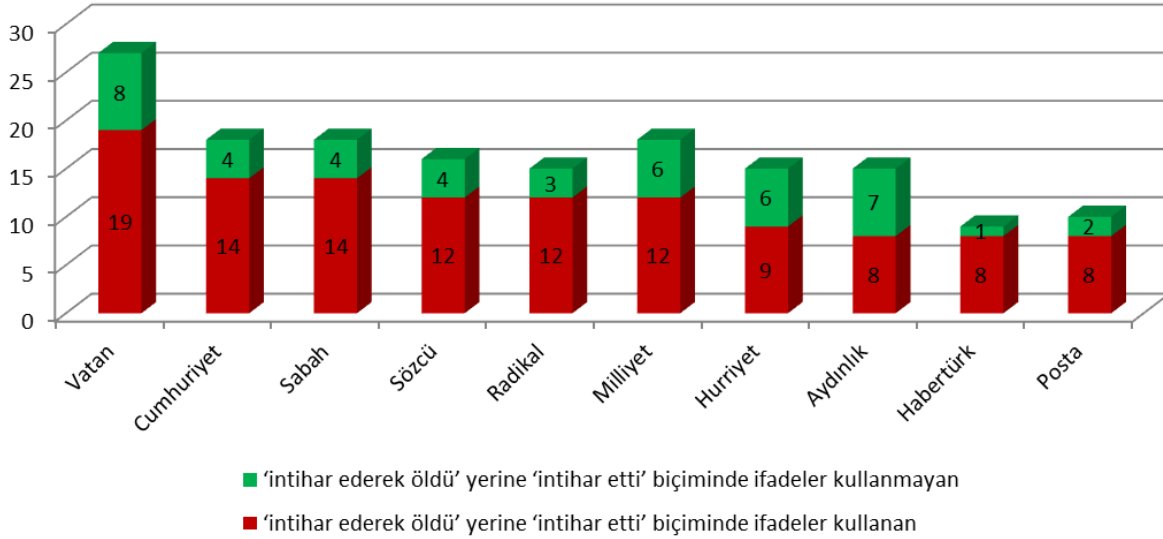
Grafik 12'de görüleceği üzere intihar haberlerinde haber metni içerisinde ikiden fazla intihar kelimesini kullanma oranı kullanmama oranı göre daha azdır. Bununla birlikte oranın yine de yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca Milliyet gazetesinin verdiği intihar haber ve yorumlarında intihar kelimesini çok sayıda kullanmama konusunda daha duyarlı olduğu söylenebilir.

Yerli yersiz kullanma konusunda özellikle 26 Kasım 2013 tarihli Sol gazetesinde yer alana bir haberde başlıkla birlikte 22 kez intihar kelimesinin kullanılması dikkate değer bulunmuştur.

5.2.6 Haber içinde 'intihar ederek öldü' yerine 'intihar etti' biçiminde ifadelerin kullanılması

Haberlerin %70'inde "intihar ederek öldü" kavramları kullanılmamış yerine "intihar etti" tercih edilmiştir. Grafik 1 ve Grafik 13'te görüleceği üzere haberlerin sunumunda yazarlar intihar etme kavramını doğrudan kullanmışlar, intihar ederek öldü, canına kıydı ya da intihar ederek vefat etti türünden kelimeleri ancak % 30'u kullanmışlardır.

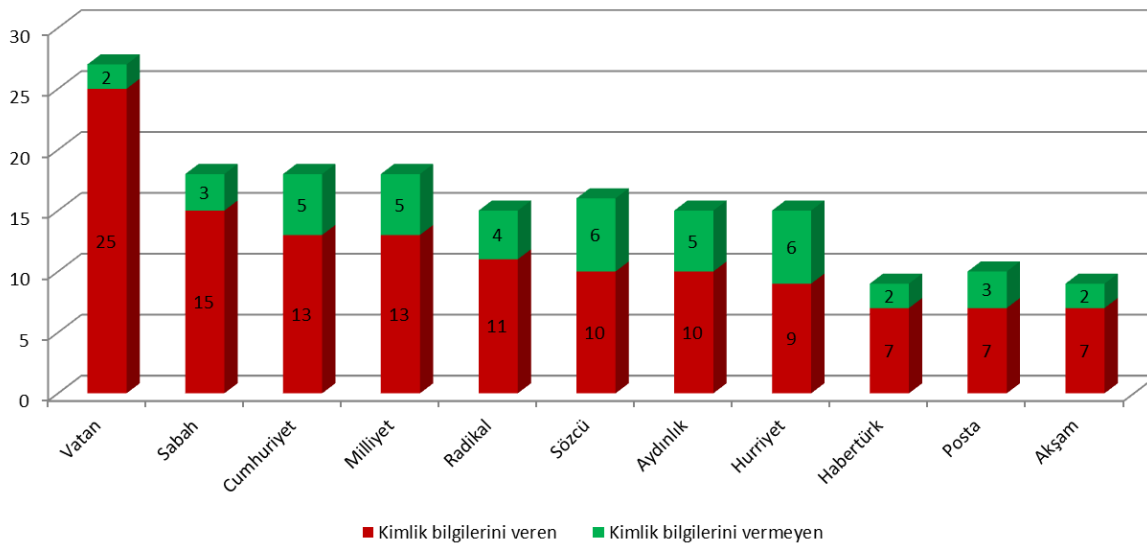
Grafik 13 Haber İçinde İntihar Ederek Öldü Yerine İntihar Etti Biçiminde İfadelerin Kullanılması

5.2.7 İntihar eden kişinin kimlik bilgilerinin verilmesi

Haberlerin %68,9'inde intihar ederek ölen kişinin isimi açıkça, çok az haberde ise soy ismin ilk harfi kullanılmıştır. Grafik 14'te intihar eden kişinin kimlik bilgilerini en çok veren gazeteler yer almaktadır.

Grafik 14 İntihar Eden Kişinin Kimlik Bilgilerinin Verilmesi

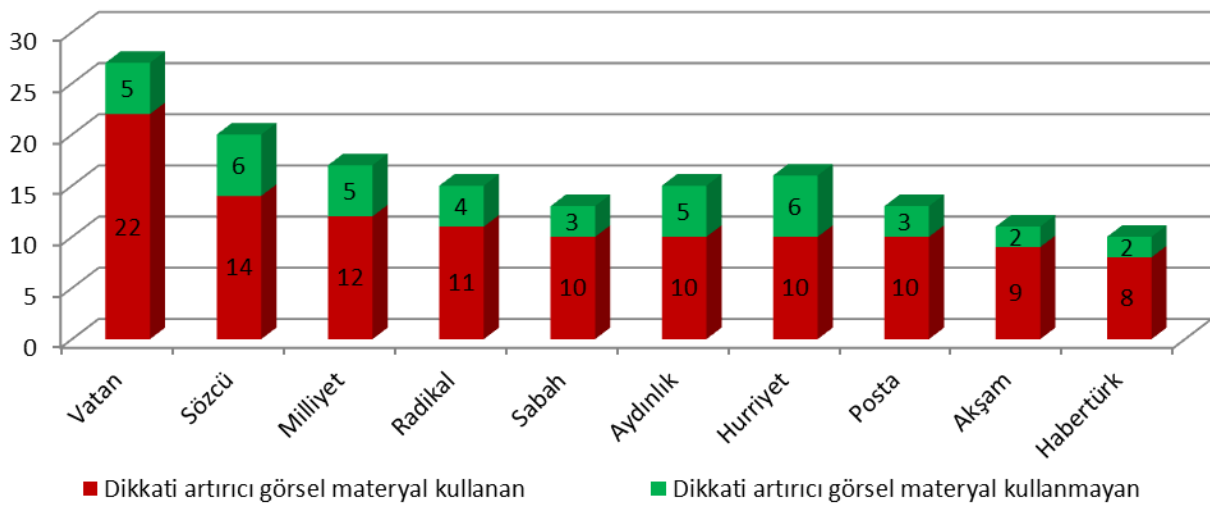

Grafik 14'te görüleceği üzere Vatan gazetesi intihar haberlerini en çok vermenin yanında, verdiği bu haberlerde ilgili kişinin kimlik bilgilerini de en çok vermektedir. Ayrıca kimlik bilgilerini verme yönü ile Vatan gazetesi %92'lik oran ile diğer gazetelerden ayrılmaktadır. Vatan gazetesini bu yönü ile Sabah (%80), Habertürk (%71) ve Akşam (%71) gazeteleri takip etmektedir. Sonraki gazeteler ise % 62 ve daha az oranlardır.

5.2.8 Haberde fotoğraf ya da dikkati artırıcı görsel materyallerin kullanılması

Haberlerin % 68,5'inde fotoğraf veya dikkati artırıcı görsel malzemenin kullanılarak haberin ilgi oranının artırıldığı görülmektedir. Fotoğraf veya dikkati artırıcı görsel malzemenin kullanılarak en çok haber yapılan gazeteler Grafik 15'te gösterilmektedir.

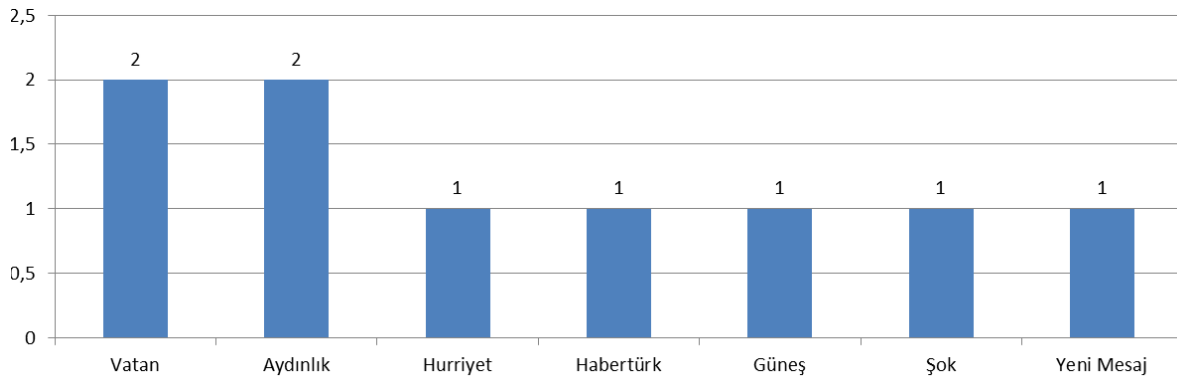
Grafik 15 Haberde Fotoğraf Ya Da Dikkati Artırıcı Görsel Materyallerin Kullanılması

Grafik 15'te görüleceği üzere Vatan gazetesi (22 haber) polisler ile ilgili intihar haberlerinde en çok görsel materyal kullanan gazete olarak bulunmuştur. Bunun yanında Akşam gazetesi intihar haberlerinin %78'inde görsel materyal kullanma yönüyle de en önde yer almaktadır. Oran bakımından Akşam gazetesini Vatan (77) ve Habertürk (75) gazeteleri takip etmektedir. En çok görsel materyal kullanan gazeteler içerisinde oran bakımından Hürriyet gazetesi %40 ile en sonda yer almaktadır.

5.2.9 İntiharı yüceltici, övücü, özendirici veya romantize edici dil kullanılması

Grafik 1'te görüleceği üzere haberlerin genelinde (%97) intiharı yüceltici, övücü veya özendirici bir dil kullanılmamış, bu konuda duyarlı olmayan dokuz haberde ise olay romantize edilmiştir. Olayların hiç birisinde ise vaka anlaşılmaz veya gizemli olarak gösterilmemiştir. Haberlerde olayların romantize edildiği gazeteler Grafik 16'te gösterilmiştir.

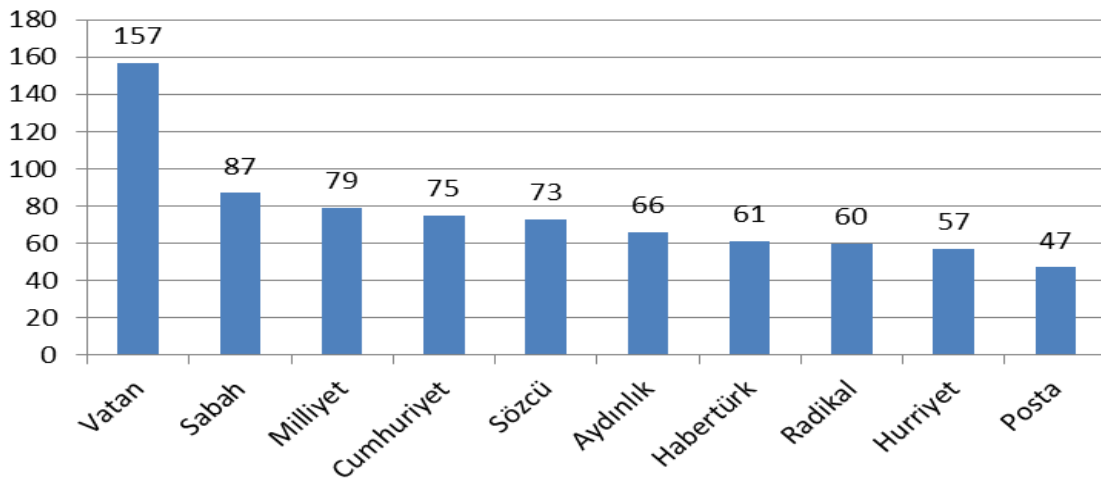
Grafik 16 İntiharı Yüceltici, Övücü, Özendirici veya Romantize Edici Dil Kullanılması

5.2.10 Haberlerin içeriğinde intiharın anlaşılmasız, açıklanamaz gösterilmesi ve gizemselleştirilmesi ve toplumun zihinsel haritasında intiharın ruhsal sorunlarla bağlantısının kopmasına neden olması

Polislerin karışmış olduğu intihar vakaları ile ilgili haber ve yorumların hiç birisinde vaka anlaşılmasız veya gizemli olarak gösterilmemiş ve bu konuda gazetelerin duyarlı davrandıkları gözlenmiştir.

5.2.11 Haberin Dikkat Çekici Formatta Verilmesine İlişkin Genel Değerlendirme

Haberlerin dikkat çekici bir formatta verilmesine ilişkin genel değerlendirmede haberin tarzı, ölen kişinin yakınlarını incitecek, acılarını artıracak tarzda verilmesi, intihar yerinin ve yerine dair diğer ayrıntıların verilmesi, intihar yönteminin ve yöntemine dair diğer ayrıntıların verilmesi, başlığında 'intihar' kelimesinin bulunması, metninde 'intihar' kelimesinin yerli yersiz kullanılması, 'intihar ederek öldü' yerine 'intihar etti' biçiminde ifadelerin kullanılması, kimlik bilgilerinin verilmesi, dikkati artırıcı görsel materyal kullanılması, intiharı yüceltici, övücü, özendirici veya romantize edici dil kullanılması ve intiharın anlaşılmasız, açıklanamaz gösterilmesi ve gizemselleştirilmesi konularının geneline göre tekrar bir değerlendirme yapılmıştır. Belirtilen konulardaki sıklık sayılarının toplamına göre polis intihar haber ve yorumlarında yapılan sıralamada haberleri dikkat çekici formatta en çok veren gazeteler Grafik 17'de gösterilmiştir.

Grafik 17 Haberin Dikkat Çekici Formatta Verilmesine İlişkin Genel Değerlendirme

5.3 Haber metinlerinin sonunda böyle durumlarda yardım istenebilecek kurumlarla ilgili adres, telefon vs. bilgilerin verilmesi

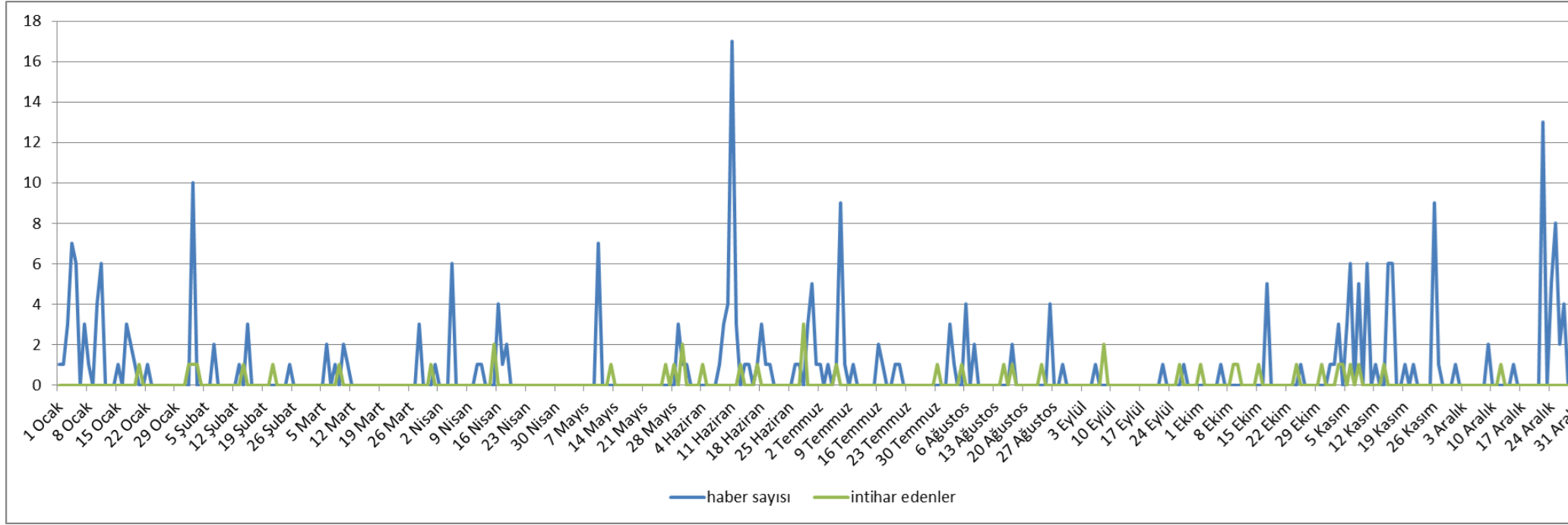
Grafik 1’te görüleceği üzere 2013 yılında gazetelerde yer alan polis intiharı içerikli haber ve yazıların hiç birisinde haber metinlerinin sonunda yardım istenebilecek kurumlarla ilgili bilgi verilmemiştir.

5.4 Haber metinleri içinde bu sonu önleyebilecek yorum ve yönlendirmelere yer verilmesi

Grafik 1’te görüleceği üzere 2013 yılında gazetelerde yer alan polis intiharı içerikli haber ve yazıların hiç birisinde bu sonu önlemeye yönelik yorum, yönlendirme veya herhangi bir diğer içerik yer almamıştır.

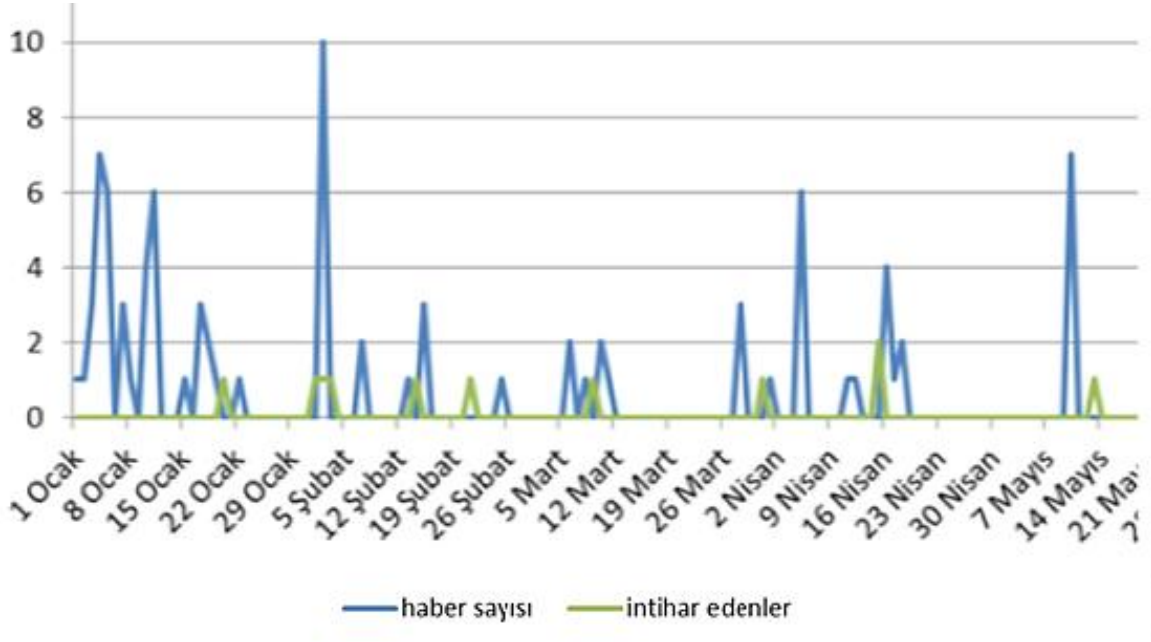
5.5 İntihar haberleri intihar ilişkisi

Resmi kayıtlara göre 2013 yılında polislerin karıştığı 42 intihar vakası meydana gelmiştir. Aynı yıl gazetelerde ise 276 polis intiharı içerikli haber ve yazı yer almıştır. Grafik 18’te 1 Ocak 2013- 31 Aralık 2013 tarihleri arasında meydana gelen polislerin karışmış olduğu intihar vakaları ve bu konular ile ilgili haber ve yorumlar zaman serisi grafiği ile gösterilmiştir.

Grafik 181 Ocak – 31 Aralık 2013 Tarihleri Polis İntihar Haberleri ve İntiharları İlişkisi

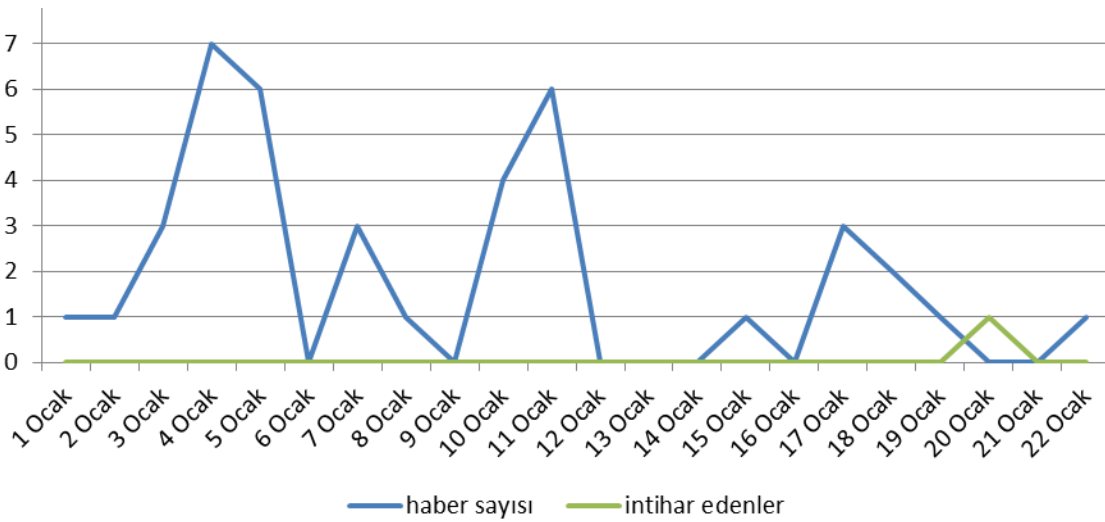
Grafik 18’te görüleceği üzere yılın 25 Mayıs’a kadar olan süreçte polis intihar haberlerinin intihar vakalarından önce yoğun olarak haber olduğu görülmektedir. Daha detaylı olarak analiz edebilmek açısından 1 Ocak - 25 Mayıs tarihleri arasında yapılan polis intihar haberleri ve intiharları Grafik 19’da gösterilmiştir.

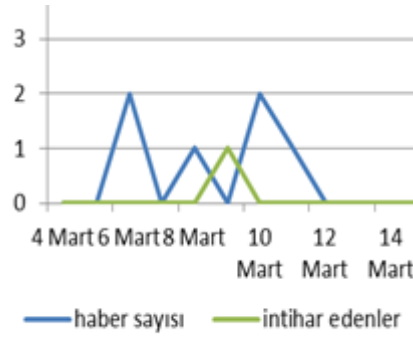
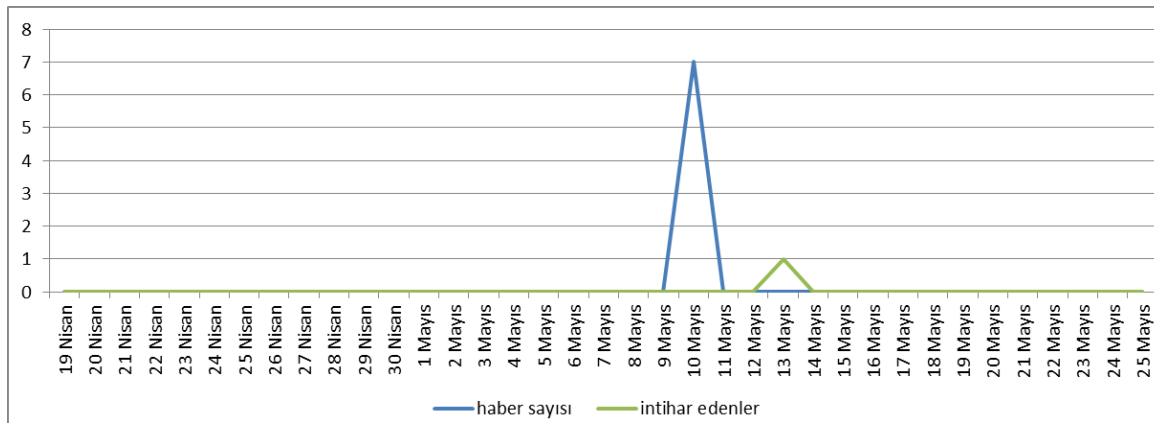
Grafik 19 1 Ocak - 25 Mayıs Tarihleri Polis İntihar Haberleri ve İntiharları İlişkisi

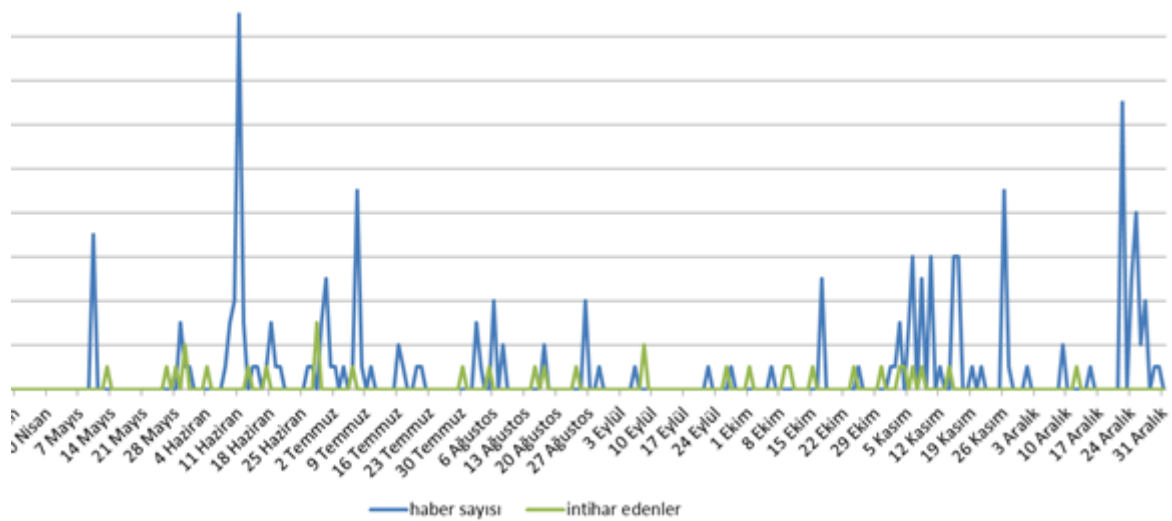
Grafik 19’da görüleceği üzere 1 Ocak 22 Ocak arası (Grafik 20), 4 Mart 12 Mart arası ile 26 Mart - 30 Mart arası (Grafik 21) ve 9 Mayıs 13 Mayıs arası süreç (Grafik 22) dikkat çekici olarak gözükmektedir.

Grafik 20 1 Ocak - 22 Ocak Tarihleri Polis İntihar Haberleri ve İntiharları İlişkisi

Grafik 214 Mart - 14 Mart Tarihleri Polis İntihar Haberleri ve İntiharları İlişkisi**Grafik 22** 19 Nisan – 25 Mayıs Tarihleri Polis İntihar Haberleri ve İntiharları İlişkisi

Grafik 23'te görüleceği üzere 2013 yılının 25 Mayıs'tan sonraki süreci incelendiğinde ise intihar olayları ve haberlerinin yoğun olarak devam ettiği ve haberlerin sürekli gündemde kaldığı görülmektedir.

Grafik 23 19 Nisan – 31 Aralık Tarihleri Polis İntihar Haberleri ve İntiharları İlişkisi

6. Tartışma ve Sonuç

Medyada intihar haberlerinin özendirici bir şekilde sunulması, sadece toplumu değil, çeşitli meslek gruplarını da olumsuz yönde etkilemektedir. Günümüzde çeşitli meslek gruplarında meydana gelen intihar olayları; sıklıkla medyada yer almakta, sürekli olarak vurgulanmaktadır. Özellikle polis, asker gibi meslek gruplarında yaşanan intihar olaylarının sürekli olarak haber yapılması, bu duruma verilebilecek en iyi örneklerdendir.

Araştırmada görüldüğü üzere polis intiharlarına ilişkin haberler medyada geniş yer tutmakta, ayrıntılı olarak haber yapılmakta ve zaman zaman ‘sürekli ve hızlı bir artışla polislerin intihar ettiği’ algısı oluşabilmektedir. Ancak; benzer olayların ve sorunların önüne geçilmesi yönünde kurumsal olarak (Emniyet Teşkilatı bünyesinde) yapılan çalışmalara ve iyileştirmelere çok fazla yer verilmediği de araştırma kapsamında görülmüştür. Kurum ve iş örgütleri çalışanlarını doğru ve olumlu haberlerle sürekli bilgilendirmelidirler. Eğer doğru bilgilendirmeler olmazsa gerek sanal ortamda gerekse yüz yüze meslek dayanışması ve sohbet ortamlarında olumsuz haberler ve intiharlar gündem olmaktadır. Bu konuda gazetelerde yer alan intihar haberlerinin polis forumlarında çokça yer alması örnek gösterilebilir. Doğru ve etkin iletişim doğru çözümlerin başlangıcı anlamında önemli olabilir. Olumsuz iletişim ve tepkimeler ise olumsuz davranışları çağrıştırmaktadır.

Zaman serisi grafiğinde bazı süreçlerde haberlerin yoğun olarak verildiği görülmektedir. 1 Ocak - 22 Ocak tarihleri arasında Hozat’ta fişleme iddiaları ile ilgili inceleme ve diğer gelişmeler kapsamında Emniyet Amiri Çağlar San’ın intihar ederek öldüğüne ilişkin iddialar konusundaki haberler, 6 martta polis intiharları konusunda soru önergesi verilmesi, yıl içerisinde değişik zamanlarda özel hareket daire eski başkanı Behçet Oktay ile ilgili haberlerin gündem olması ve sendika kurma çalışmaları kapsamında bu işe öncülük edenlerin en çok kullandıkları argüman olarak polis intiharlarını dile getirmeleri öne çıkmaktadır. Tabii bu çalışma ile gazetelerde yer alan haberlerin doğrudan intihara etkisi var sonucu çıkarılamaz. Ancak Türkiye’de gazeteler ile televizyonların önemli kısmının aynı tek çatı altında olmasından ve ajans haberlerini yoğunlukla kullanmalarından kaynaklı gazetelerde yer alan haberlerden öne çıkanlar televizyonlarda da yer almakta, burada yer alanların önemli kısmı internet haberlerinde ve burada yer alan haberler ise sosyal medyada tartışma konularının başında yer almaktadır. Taklit intihar davranışı bilimsel olarak kabul edilmiş bir gerçek olmasının yanında Türkiye’de bunun medya yönü ile etkisinin varlığının tespiti ancak medyanın gazeteler, televizyonlar, internet haberleri, video paylaşım siteleri, sosyal medya vb. tüm unsurlarının birlikte ele alındığı çok daha geniş bir çalışmada incelenmelidir.

Doğruluğu çeşitli araştırmalarla kanıtlanan taklit intihar davranışı, şüphesiz ki bu meslek gruplarını da olumsuz olarak etkilemektedir. Emniyet Teşkilatı’nda yaşanan intihar olaylarının medyada sansasyonel bir şekilde haber yapılması, kahramanca bir davranış olarak gösterilmesi, romantize edilmesi, doğruluğu kanıtlanmamış gerekçelere dayandırılması, sürekli olarak bu konunun haber yapılması bu meslek grubunu da olumsuz etkisi altına almaktadır. Bu konuda medyanın gereken duyarlılığı göstererek yetkili makamlardan doğru istatistikî bilgileri elde edip özendirici içerikten uzak bir şekilde intihar haberlerini sunması, Emniyet Teşkilatı mensupları açısından bu olumsuz çağrışımı önemli ölçüde azaltacak, yapıcı bir etki oluşturacaktır.

‘Werther etkisi’ veya taklit intihar davranışının önlenmesi konusunda somut adımların atılabilmesi adına gerek basın organlarına, gerekse konunun ilgililerine önemli görevler düşmektedir. Öncelikle medya yöneticileri bu konuda özdenetimi artırmalı, intihar haberlerine mümkün olduğunca az yer vermeli, intiharı yücelten ve romantize eden tutumlardan kaçınmalıdır. Bu konuda dünyada yapılan çalışmalardan ve yayınlanan etik ilkelerden faydalanarak doğru ve bilinçli habercilik

yapılması, bu davranışın önüne geçilmesinde önemli katkılar sağlayacaktır. Konunun sürekli gündem yapılarak insanların zihninde çağrışım yapmasının önüne geçilebilmesi adına ise; özellikle sosyal medyada intihar haberlerine ilişkin mümkün mertebe yorum ortamının oluşturulmaması faydalı olacaktır. Ayrıca polis, asker, doktor gibi çeşitli meslek gruplarında yaşanan intihar olaylarının sürekli olarak zararlı etkiler doğurabilecek şekilde haber yapılması ve gündemden düşürülmemesi bu meslek gruplarını da olumsuz etkilemekte, intihar davranışına özendirilmektedir. Bu konuda medyanın göstereceği duyarlılık ve hassasiyet; çok yapıcı bir etki oluşturacak ve bu olumsuz çağrışımı azaltacaktır.

İntiharlar konusunda yapılan çeşitli araştırmalar ve bu konuda ilgili kişilerin çok değerli öneri ve çalışmaları bulunabilmektedir. Bu öneri ve çalışmalar bilimsel ortamlarda tartışılmalı ve öneriler doğrudan ilgili ve yetkili kişi/birimlere ulaşacak şekilde dile getirilmelidir. Bu sayede konunun çözüm odaklı olarak ele alınabilmesi ve tartışılması mümkün olacak ve somut adımlar atılabilecektir.

Siyaset insanlarının da bu önemli konuda çalışmaları olabilmektedir. Bunların da bu tür çalışmalarını ilgili ve yetkili kişiler ile doğrudan yapmaları ve siyasi polemik konusu yapmamaları bu haberlerin gündem olması ve olumsuz etkilerinin oluşmaması bakımından önemlidir.

Emniyet Teşkilatı açısından mevcut durum değerlendirildiğinde ise; medyada polis intiharlarının sürekli olarak geniş ve ayrıntılı bir şekilde yer alması Teşkilat mensuplarına bir kazanç veya hak sağlamamakta, aksine onları psikolojik yönden olumsuz etkilemekte, bu davranışa özendirilmektedir. Bu doğrultuda; medyanın polis intiharlarını etik ilkeleri ve bu konuda yapılan çalışmaları göz önünde bulundurarak özendirici nitelikten uzak bir şekilde sunması ve kurumsal olarak intiharların önlenmesine yönelik yapılan olumlu çalışmalara intihar kavramını kullanmadan yer vermesi; olumsuz etkilerin önlenmesi adına önemli katkılar sağlayacaktır.

Araştırma kapsamında incelenen 2013 yılı çalışmalarında kurumların önleme çalışmalarının da basında çokça yer aldığı görülmektedir. Bu kapsamda intiharı önleme seminerleri, psikologların eğitim çalışmaları gösterilebilir. Kurumlar önleme çalışmalarının icrasında dikkatli olmalarının gerektiği kadar bunların basında yer alması veya almamasında da çok dikkatli olmalıdırlar. Ayrıca kurumlar bu tür olaylarla ilgili araştırma notları, resmi yazı ve bilgi notlarının altında uyarıcı, hatırlatıcı notlar düşmelidir.

Gazetelerde yer alan haberlerin incelenmesinde özellikle ajansların bu vakaları haber yapmaları veya yapmamaların çok etkisinin olduğu görülmüştür. Ajans kaynak olarak gösterilsin veya gösterilmesin birçok polis intiharı konulu haberin içeriğinde haberin ajanslardan alındığı belirli olmaktadır. Bu kapsamda birçok haberin içeriğinin neredeyse tamamen aynı olduğu görülmektedir. Haber ajanslarının yaptığı haberlerin aynı anda birden fazla gazetede yer alması da ayrı bir olumsuzluk olarak göze çarpmaktadır. Burada 21 Aralık 2013 tarihinde H.Y. 'nin ölüm haberini ajans başlıkta ölüm olarak vermiştir. Bunu haberleştiren 11 gazetenin 10'unun başlığında da bu olay intihar olarak geçmemiştir. Bu yüzden haber ajanslarının intiharlarla ilgili etik değerlere verecekleri önem, diğer basın çalışanlarından çok daha fazla öne çıkmaktadır. Bu konuda bazı haberlerde kaynak olarak gösterilen devlet haber ajansı olan Anadolu Ajansı'nın öncülük etmesi bu sürecin iyileştirilmesi adına önemli katkılar sağlayabileceğinden Anadolu Ajansı ve diğer ajanslardan sıfır tolerans beklenebilir.

Hozat'ta fişleme iddiaları ile ilgili inceleme ve diğer gelişmeler kapsamında Emniyet Amiri Çağlar San'ın intihar ederek öldüğüne ilişkin iddialar, Emniyet Özel Harekât Daire Başkanı Behçet Oktay'ın intihar ederek öldüğü iddiası ve mahkeme safahatı, Olağan Üstü Bölge Eski Valisi Hayri Kozakçıoğlu'nun intihar ederek öldüğü iddiası gibi haberler farklı vesileler ile değişik zamanlarda basında yer almaktadır. Buna örnek müfettişlerin incelemesi, otopsi raporunun alınması, meclis

heyetinin incelemesi, soru önergesi, yakınlar ile görüşme, savcılık ve mahkeme safahatı gösterilebilir. Bu süreçlerin tamamında intihar kavramı kullanılmaya devam emektedir. Tekrar eden bu gibi durumlarda zorunlu durumlar hariç intihar kavramı hiç kullanılmasa, kullanılması zorunlu ise kendi canına kıyma vb. alternatif kelimeler kullanılsa intihar kelimesinin gündemde olma sıklığı azalacaktır.

Medya çalışanların intihar haberlerinin vermeleri ya da vermemeleri konusunda dikkat etmeleri gereken hususlar bakımından Basın Konseyine önemli sorumluluklar düşmektedir. Basın konseyi ya da diğer gönüllü dayanışma, inceleme veya denetleme kuruluşlarının intihar ve diğer şiddet olaylarına ilişkin kendi iç çalışmalarında hep gündemlerinin olması yaralı olacaktır. Bu konuda özellikle intihar ve şiddet haberlerinin sürekli olarak bu kuruluşlarca takip edilerek medya yöneticilerine basında yer almayacak şekilde her ay düzenli bilgilendirmede bulunmaları yönlendirici ve eğitici olabilecektir.

Çalışmanın bulguları içerisinde yer alan özellikle isim verilmemesi ya dazorunlu durumlarda sadece ilk harflerin verilmesi, yöntem ve yer ve ayrıntılarının verilmemesi, “yardım istenebilecek kuruluşlar”, görsel materyal kullanılmaması ve “haber metinleri içinde bu sonu önleyebilecek yorum ve yönlendirmelere yer verilmesi”konularında var olan eksikliğin giderilmesi amacıyla diğer basın çalışanlarının yanında özellikle Basın Konseyive ajanslara önemli sorumluluklar düşmektedir.Yapılacak oto kontrol ve eğitim ile ancak bunlar önlenebilecektir. Kişilerin kendilerine uyguladıkları şiddetin başkalarına uyguladıkları şiddetten çok ayrı ele alınamayacağı düşünüldüğünde oluşturulacak oto kontrol sisteminde özellikle diğer şiddet haberlerine yer verilmesi daha güvenli toplumların inşası adına katkı sağlayacaktır.

Araştırma kapsamında incelenen bazı gazetelerin yazılı basının haberlerinde intiharlara ve polis intiharlarına az yer verdikleri görülürken aynı gazetelerin internet sayfalarında yazılı basın kadar duyarlı davranmadıkları, hatta bazılarının polis intiharları başlıklı sürekli bölümlerinin bile bulunduğu görülmüştür. Gazete yöneticilerinin ve bu gazetelerin internet haber editörlerinin de bu konulara dikkat etmelerigerekmektedir.

Basın Konseyive benzeri sivil kuruluşlar ile ilgili yapılabilecekleri, intiharlar ile birlikte dile gelen polis asker gibi kuruluşların medya ile ilişkilerini takip eden birimleri kendi çalışanları açısından yerine getirebilir. Bu kapsamda polis intiharları ile ilgili etik ilkelere uymayan basın çalışanları hakkında basının ilgili yöneticilerine ve basın konseyine bilgilendirme notları ulaştırılabilir.

Toplum yararına veya meslek dayanışması olarak kurulan dernek, sendika,vakıf gibi oluşumların sorunları dile getirirken çok dikkatli olmaları gerekmektedir. Onların da kişilerde olumsuz çağrıştıracak ifadelerden uzak durmaları aksine sorunları çözümleri ile birlikte dile getirmeleri daha yararlı bir yöntem olabilir. Bu konuda çalışma şartlarının polis intiharlarına yol açtığı 2013 yılındaki haberlerde çokça dile getirilmiştir. Ancak bu tür çalışma ve haberlerin çalışma şartlarının insan sağlığı ve üzerine doğrudan etkileri ve önlemek için yapılabilecekler şeklinde dile getirilmesi daha yararlı bir yöntem olabilir.

İntihar ile mücadele konusunda yapılanlar sadece yapılmalı, mümkünse dillendirilmemelidir. Bu konuda çok iyi şeyler yaptığını köşesinde yazan bir gazetenin yöneticisinin polis intiharlarının haberleştirilmesi konusunda kendi gazetesinde en fazla etik ihlallerin yaşandığı görülebilmektedir.

Polislerin karışmış olduğu intihar haberlerinde kişilerin kendilerini mağdur ile özdeşleştirebileceği; o kişinin mesleği, memleketi yaşadığı yer gibi hususların çokça yer aldığı görülmektedir. Bu konuda basın çalışanlarının dikkat etmeleri gereken hususlar arasında yer almalıdır.

Kamuoyunda yer alan birçok unsur intiharlar üzerinde etkili olabildiğinden farklı bir bilimsel çalışmada intihar olayları ile gündemi yoğun olarak meşgul eden konu başlıklarının ilişkisinin araştırılmasının polislerin karışmış olduğu intiharlar ve diğer intihar vakalarının çözümüne katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

Belki son söz olarak şu söylenebilir; intihar olaylarında bu olaya sebep olan birçok unsurun varlığı bilinerek Dünya Sağlık Örgütü'nün intiharı önleme amacına yönelik belirlediği stratejiler çerçevesinde toplumun geneline (Dünya Sağlık Örgütü, 2014);

1. Ateşli silahlar ve zehirli maddeler gibi intihar vakalarında kullanılacak araçlara ulaşımın sınırlandırılması,
2. Ruhsal bozukluk yaşayan veya madde kötü kullanımından zarar gören kişilerin belirlenmesi ve tedavi edilmesi,
3. Bütün vatandaşlara daha kaliteli sağlık ve sosyal hizmetlerin sunulması,
4. İntiharın sunulma\makonusundamedya çalışanlarının gereken sorumluluğu üstlenmesi,

Konularında çalışmalar yapılması, hem polisler için hem de bütün vatandaşlar için bu tür üzücü haberlerin daha az alınmasını sağlayabilecektir.

Kaynakça

- Bik.gov.tr, (2014); *İstanbul, Aralık 2013 Tiraj Raporu*. <http://www.bik.gov.tr/istanbul/aralik-2013-tiraj-raporu/>Erişim tarihi: 08.06.2014
- Çetingüç, M. ve Büyükçakır, C., (1994), "Askeri Ortamlarda İntihar Sorunu", *Kriz Dergisi* C.2, S.1, ss. 247-249
- Demirel Özsoy, S. ve Eşel, E., (2003), "İntihar (Özkıyım)", *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, C.4, ss. 175-185
- Durkheim, E., (1979), *Suicide*, New York: The Free Press, A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.
- Dünya Sağlık Örgütü, (2014). *Suicide Prevention*. http://www.who.int/mental_health/prevention/en/, Erişim tarihi: 06.06.2014
- EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü), (2012), *Polis İntiharları: Genel Değerlendirme Ve Önleme Stratejileri*, EGM Personel Dairesi Başkanlığı
- Evans, G. and Farberow, N. L., (2003), *The Encyclopedia of Suicide*, New York: Library of Congress Cataloging in publishing Data
- Goldsmith Sara K.; Pellmar Terry C.; Kleinman Arthur M. and Bunney William E. (Ed.), (2002), *Reducing Suicide a National Imperative*, Washington, DC: The National Academies Press.
- Gould, M.; Jamieson, P. and Romer, D., (2003), *Media Contagion and Suicide among the Young*, Columbia University, University of Pennsylvania
- Guerra, Kristine, (2014), "Social media raises fear of teen suicide contagion", <http://www.usatoday.com/story/news/nation/2014/05/02/social-media-raises-fear-of-teen-suicide-contagion/8641457/> (Erişim tarihi: 25.06.2014)
- Hawton, K. and Heeringen, K. van (Ed.) (2000), *The International Handbook of Suicide and Attempted Suicide*, West Sussex, England: John Wiley & Sons Ltd.

- İnce, M. A., (2007), *İntihar: Din-Psikolojik Bir İnceleme (Van İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
- Joiner, T., (2005), *Why People Die By Suicide*, England: Harvard University Press
- Kates, Glenn, (2012), “A Spate of Teenage Suicides Alarms Russians”, <http://www.nytimes.com/2012/04/20/world/europe/in-russia-spate-of-teenage-suicides-causes-alarm> (erişim tarihi: 20.05.2014)
- Kosky R. J.; Eshkevari, H. S.; Goldney, R. D. and Hassan, R. (Ed.) (1998), *Suicide Prevention The Global Context*, New York: Kluwer Academic Publishers.
- Kutcher, S. and Chehil, S., (2007), *Suicide Risk Management A Manual For Health Professionals*, Oxford: Blackwell Publishing.
- Lester, D., (2009), *Preventing Suicide: Closing The Exit Revisited*, New York: Nova Science Publishers, Inc.
- Medyaradar.com, (2014).<http://www.medyaradar.com/tirajlar>. Erişim tarihi: 08.06.2014
- O'Connor, R. C.; Platt, S. and Gordon, J. (Ed.) (2011), *International Handbook of Suicide Prevention Research, Policy and Practice*, West Sussex, UK: Wiley-Blackbell Publication
- Palabıyıköğlü, R., Birçek, I., Yılmaz, B., Yargıcı, S. ve Gürel, D., (1998). “Medyada İntihar Davranışının Sunumu”, *Kriz Dergisi* C.9, S.2. ss. 11-22.
- Sakarya, D.; Güneş, C. ve Sakarya, A., (2013), “İnternette İntiharı Aramak: İnternet Sitelerinin İntihar ile İlişkili İçeriklerine Göre Değerlendirilmesi”, *Türk Psikiyatri Dergisi*, C.24, S.1, ss. 44-48
- Şavur, E., Aygün Cengiz, S. ve Karakuş, N., (2012), “2008 Yılında Ulusal Basında Yer Alan İntihar Ya Da İntihar Girişimi Konulu Haberlerde Etik Sorunlar”, *46. Ulusal Psikiyatri Kongresi* (5-9 Ekim 2009, İzmir) <http://intiharionleme.org/calisma.pdf> .
- Vural, Akıncı Beril Z. ve Bat, Mikail, (2010), “Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma”, *Journal of Yaşar University*, C.20, S.5, ss. 3348-3382
- Wertheimer, Alison, (2004), *A Special Scar The Experiences of People Bereaved By Suicide*, Taylor & Francis e-Library
- WHO (World Health Organization), (2008), *Preventing Suicide: A Resource for Media Professionals*. WHO Library Cataloguing-in-Publication Data